

Zagramy dla muzeum

6 listopada poinformowano, jak będą wyglądać obchody 105. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Oprócz tradycyjnych punktów pojawi się koncert „Wielkopolska gra dla muzeum” (informacje o nim publikujemy na str. 7) – można już kupować bilety, z których dochód zasili budowę nowej powstańczej placówki. ▶ str. 7

FOT. ARTUR BOJINSKI

Współpraca z zagranicą

Przez dwa listopadowe dni gościła w Wielkopolsce delegacja partnerskiego regionu Chungcheongnam-do. Przedstawiciele naszego województwa byli w ostatnich tygodniach aktywni również na forum unijnym, np. w Strasburgu czy w Brukseli, w której odbywał się Europejski Tydzień Regionów i Miast. ▶ str. 2 i 11

Kogo uczymy w 2024?

23 października podczas sesji sejmik jednoznacznie zdecydował o tym, że w przyszłym roku Wielopolanie uhonorują zasługi dwóch wybitnych postaci związanych z naszym regionem. 2024 będzie w naszym województwie rokiem arcybiskupa Antoniego Baraniaka, a także rokiem hrabiego Władysława Zamoyskiego. ▶ str. 4

listopad 2023
nr 11 (270)

MONITOR

WIELKOPOLSKI MAGAZYN SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA

rok XXIII
ISSN 1642-0918

Obradują od ćwierć wieku

9 listopada 1998 roku na swojej pierwszej sesji zebrał się Sejmik Województwa Wielkopolskiego, w którym zasiadało wówczas aż 60 radnych wybranych przez mieszkańców regionu.

FOT. ARCHIWUM

Radni Sejmiku Województwa Wielkopolskiego I kadencji stanęli do pamiątkowego zdjęcia na schodach prowadzących do sali sesyjnej w Urzędzie Wojewódzkim, która stała się miejscem obrad na kolejne kilkanaście lat.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego zawiąduje najważniejszymi sprawami regionu już od ćwierć wieku.

25 lat temu uchwalono bowiem reformę administracyjną kraju, tworząc 16 dużych województw. 17 października 1998 roku odbyły się wybory samorządowe – pierwsze w historii, w których głosowano również na kandydatów ubiegających się o mandaty radnych powiatowych i wojewódzkich.

Na I kadencję Wielopolanie mieli do obsadzenia aż 60 miejsc w sejmiku (dopiero od II kadencji – i tak zostało do dziś – nasz „regionalny par-

lament” odchudzono do 39 radnych).

Głosowanie w regionie przyniosło triumf Sojuszu Lewicy Demokratycznej, który wprowadził do sejmiku aż 29 radnych. Największa – jak się miało okazać – siła opozycyjna, a więc Akcja Wyborcza Solidarność, uzyskała 21 mandatów. Po 5 miejsc przypadło Unii Wolności oraz Przymierzu Społecznemu (koalicji tworzonej przez kilka ugrupowań, przede wszystkim Polskie Stronnictwo Ludowe, Unię Pracy oraz Krajową Partię Emerytów i Rencistów).

Pierwszą samorządową koalicję w nowo utworzo-

nym województwie wielkopolskim zawarły SLD i PS (de facto w sejmiku zdominowane przez PSL). Nie powiodły się podejmowane wcześniej przez przedstawicieli AWS próby „przecignięcia” ludowców na drugą stronę.

Inauguracyjną sesję Sejmiku Województwa Wielkopolskiego zwołano na 9 listopada 1998 roku. Obrady w sali sesyjnej Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu (z tej gościny sejmik korzystał przez kolejne niemal 17 lat swojego funkcjonowania) rozpoczęło odśpiewanie hymnu Polski. Ówczesny wojewoda poznański (a wkrótce wielkopolski) Maciej Musiał poda-

wał prowadzącemu początek sesji radnemu seniorowi Władysławowi Rozwadowskiemu łaskę marszałkowską z herbami pięciu dotychczasowych miast wojewódzkich, które weszły w skład nowego, dużego regionu.

Pierwszego dnia obrad sejmik wyłonił swoje prezydium (z przewodniczącym Józefem Gruszką) oraz zarząd województwa (na czele z marszałkiem Stefanem Mikołajczakiem).

Troje spośród radnych, którzy byli wśród 60 wybrańców rozpoczynających historię wielkopolskiego sejmiku w 1998 roku, również obecnie zasiada w sejmikowych

ławach. To Zbigniew Czerwiński (wówczas AWS, obecnie PiS), Jan Grzesiek (PSL, w 1998 r. formalnie Przymierze Społeczne), Krystyna Kubicka-Sztul (25 lat temu SLD, teraz Nowa Lewica). Uczestnikiem wydarzeń z 9 listopada 1998 roku był również (wtedy nie zasiadał w sejmikowych ławach, ale został wybrany do zarządu województwa) obecny wicemarszałek i radny Wojciech Jankowiak z PSL.

Jak wspominają atmosferę towarzyszącą początkom Samorządu Województwa Wielkopolskiego? Co i kogo najbardziej zapamiętali z tamtych pierwszych obrad? ▶ str. 8-9

Samorząd wyróżnia

W ostatnich dniach wręczono stypendia dla młodych sportowców i dla zawodników z kwalifikacją olimpijską, a także nagrodzono aktywne sołectwa oraz tych, którzy działają na rzecz „Wielkopolski otwartej”. ▶ str. 3 i 6

Po wyborach

Po wyborach parlamentarnych, w których mandat poselski uzyskał Henryk Szopiński – przewodniczący sejmikowego klubu PO, jego funkcję przejęła Tatiana Sokołowska, a radnym województwa na kilka miesięcy zostanie Jacek Bogusławski. ▶ str. 4

Praworządność według młodych

„Nic o nas bez nas” – uchwałą Parlamentu Młodych Rzeczypospolitej Polskiej o tej nazwie poparli w specjalnym stanowisku radni Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, którzy obradowali 20 października. ▶ str. 5

Szkoły na medal

Samorząd województwa, jak co roku, wskazał najlepsze szkoły i nauczycieli z regionu. Promował też szkolnictwo branżowe, organizując tradycyjną „Noc zawodowców”. ▶ str. 7

Inna strona samorządu

Twoja twarz brzmi znajomo, ale czy pomagają wygrać wybory? Co ma kaczka do Brukseli? Dlaczego radna się pisze na sumo? Z jakiego powodu urząd się zaróżowił? Kto zna świętego Monitora? ▶ str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

SZMAT CZASU

Już ćwierć wieku minęło od czasu, gdy po raz pierwszy zebrał się – wyłoniony w powszechnych wyborach – wielkopolski sejmik. Chwila, jak sądzę, warta przypomnienia nie tylko dla tych, którzy byli bezpośrednimi uczestnikami tamtych wydarzeń w sali sesyjnej Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

Patrzmy na zdjęcia – i widzimy, jak wiele się zmieniło. Czytamy o politycznych sporach – i widzimy, jak zmieniło się... niewiele.

25 lat, przez które funkcjonuje Samorząd Województwa Wielkopolskiego, to jednak – obiektywnie rzecz biorąc – szmat czasu. Dobrze obrazuje to poniższa konstatacja. Kilka miesięcy temu po raz pierwszy zebrał się nasz młodzieżowy sejmik. Mogą zasiadać w nim osoby w wieku 15-20 lat. To zaś oznacza, że żadnego z młodych radnych (ani nawet ich nieco starszych kolegów) nie było jeszcze na świecie, gdy odbywała się pierwsza sesja „dorosłego” sejmiku... ■

Ważna jest pamięć

Jesienią tradycyjnie czcimy pamięć o zmarłych Wielkopolanach.

Przedstawiciele zarządu województwa uczcili w październiku i listopadzie pamięć o zmarłych Wielkopolanach.

1 listopada to czas zadumy i refleksji, ale też moment, w którym wspominamy wybitne osobistości. Na mogiłach zasłużonych poznaniaków i Wielkopolan na Wzgórzu św. Wojciecha oraz przed poznańskimi pomnikami (Armii Poznań, Polskiego Państwa Podziemnego i AK, Ofiar Katynia i Sybiru, Ofiar Czerwca'56 i Powstańców Wielkopolskich) po raz kolejny złożono wiązanki kwiatów. W uroczystościach wziął udział m.in. marszałek Marek Woźniak.

Wcześniej, 22 października w ramach akcji „Zapal znicz pamięci”, w Bukowcu koło Wągrowca marszałek złożył hołd ofiarom zamordowanym przez Niemców w grudniu 1939 roku. Wtedy, podczas ludobójczej operacji „Tannenberg”, okupanci chcieli wyeliminować przedstawicieli polskiej inteligencji i działaczy społecznych.

***

19 października w Domu Żołnierza w Poznaniu od-

było się posiedzenie plenarne Wielkopolskiego Zarządu Wojewódzkiego Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Poznaniu. Wicemarszałek Wojciech Jankowiak podziękował kombatantom za całokształt działań na rzecz upowszechniania historii, w tym utrwalanie wspomnień związanych z II wojną światową.

Z kolei 18 października wicemarszałek uczestniczył przy pomniku generała Tadeusza Kościuszki w Poznaniu w tradycyjnych obchodach związanych z rocznicą powstania Batalionów Chłopskich. Przypomnijmy, że była to skupiająca 170 tys. żołnierzy druga największa podziemna organizacja zbrojna w okupowanej Polsce podczas II wojny światowej.

Ponadto 10 października w Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Forcie VII w Poznaniu Wojciech Jankowiak wziął udział w uroczystościach poświęconych ofiarom KL Posen. 84 lata temu powstał tam największy niemiecki obóz eksterminacji polskich elit w Kraju Warty.

RAK

Goście z Korei

Delegacja partnerskiego regionu Chungcheongnam-do z wizytą w Wielkopolsce.

Transformacja energetyczna oraz priorytety współpracy obu regionów w najbliższym czasie – były tematami przewodnimi rozmów nowego gubernatora południowokoreańskiej prowincji Chungcheongnam-do Tae-heum Kim i marszałka Marka Woźniaka.

Delegacja z partnerskiego regionu naszego województwa gościła w Wielkopolsce w dniach 2-3 listopada. Gubernatorowi towarzyszyli przedstawiciele rządu prowincji, radni regionalnego parlamentu, administracji oraz mediów. Z gośćmi spotkali się m.in. wicemarszałek Wojciech Jankowiak i członek zarządu województwa Jacek Bogusławski, a także radni województwa, na czele z przewodniczącą sejmiku Małgorzatą Waszak-Klepką.

– Wizyta gubernatora potwierdza nasze dobre partnerstwo od ponad dwudziestu lat. Mimo że Korea to odległy kraj, bardzo wiele nas łączy – mówił podczas spotkania w Poznaniu marszałek Marek Woźniak. – Chcemy współpracować w dziedzinie technologii wodorowych, zeroemisyjnych, a Korea Południowa ma duże doświadczenie w tym zakresie. Będziemy też rozwijać współpracę wyższych uczelni, żeby w przyszłości realizować projekty dotyczące wysokich technologii, które przełożymy na gospodarkę.

Podczas powitania w Urzędzie Marszałkowskim goście obejrzyli występ zespołu Wielkopolanie oraz grupy Hae-eo-hwa Korean Fan Dance (na zdjęciu), której członkinię, studentkę filologii koreańskiej na UAM, zaprezentowały tradycyjny taniec z wachlarzami Buchaechum.

– Odległość między naszymi państwami jest wielka, ale pod względem geopolitycznym mamy wiele wspólnego – potwierdził gubernator Tae-heum Kim, dla którego była to pierwsza wizyta w naszym regionie.

Podczas pobytu koreańskiej delegacji w Wielkopolsce podpisano również memorandum o współpracy pomiędzy Politechniką Poznańską a Korea Tech University,

m.in. w zakresie technologii wodorowych.

W drugim dniu wizyty w Wielkopolsce goście z Azji odwiedzili Konin. Podczas odbytych tam rozmów poruszono zagadnienia związane z procesami transformacji energetycznej w Wielkopolsce, ze szczególnym uwzględnieniem wschodniej części regionu.

W spotkaniu wzięli udział m.in. burmistrz Śremu i pre-

zydent Konina, którzy planują projekty wodorowe w swoich gminach. W programie znalazły się również rozmowy z przedstawicielami ZEPAK oraz wizyta studyjna w terenie, związana z infrastrukturą wodorową we wschodniej Wielkopolsce.

Przypomnijmy, że prowincja Chungcheongnam-do jest oficjalnym regionem partnerskim Wielkopolski już od 2002 roku.

ABO

EKUMENICZNIE W URZĘDZIE

„Dlaczego Bóg milczy i jest nieczuły na cierpienie?” – ten frapujący tytuł towarzyszył uczestnikom debaty, która odbyła się 19 października w Urzędzie Marszałkowskim w ramach 21. edycji Ekumenicznego Święta Biblii. Spotkanie z udziałem bpa Damiana Bryla z Kościoła Rzymskokatolickiego, przebitera Marka Głodka z Kościoła Chrześcijan Baptystów, diakona Aleksandry Błahut-Kowalczyk z Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego poprowadziła dr Joanna Kierszstein. Gości przywitał w UMWW wicemarszałek Wojciech Jankowiak, podkreślając, że debata dotyka spraw szczególnych, ważnych zarówno dla osób wierzących, jak i niewierzących. EŚB, organizowane przez skupiającą kościoły chrześcijańskie Poznańską Grupę Ekumeniczną, odbywało się pod patronatem marszałka i z dofinansowaniem samorządu województwa.

ABO

Dla kilku pokoleń

13 października podsumowano inwestycję w budynku przy ul. Grobla 26 w Poznaniu.

Budynek jest częścią Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2. Pomiędzy nim a siedzibą WSKZiU przy ul. Mostowej 6 powstał łącznik na wewnętrznym dziedzińcu. Prace objęły też oficynę.

Wart 34,4 mln zł projekt w całości sfinansowano z budżetu województwa. Połączony od wykonania izolacji ścian, poprzez ułożenie nowych instalacji, wymianę okien i drzwi, wykonanie tynków na wszystkich kondygnacjach, aż po windę panoramiczną w szybie zewnętrznym, nowy dach i elewację.

Tę wycieczkę uzupełniają zakup: mebli, monitorów interaktywnych wraz z systemami do bezprzewodowego przesyłania obrazu i dźwięku,

Inwestycję podsumowano 13 października.

sprzętu audio-wideo do sali konferencyjnej, stołu protekcyjnego do gipsowni i systemu studia telewizyjnego.

W nowej przestrzeni, otwartej m.in. przez Paulinę Stochniałek z zarządu województwa i radnych z Komisji Edukacji i Nauki, ma być realizowany m.in. projekt dla seniorów, który pozwoli słuchaczom WSKZiU na połączenie nauki z praktyką.

Szerzej o tym przedsięwzięciu – w jednym z kolejnych wydań „Monitora”.

RAK

Wyróżnienia dla sportowców

Rekordowa liczba 97 zawodniczek i zawodników z wielkopolskich klubów otrzymała 19 października stypendia sportowe samorządu województwa.

Wyróżnienia w sali sesyjnej UMWW odebrali medaliści oraz uczestnicy mistrzostw świata i Europy w kategoriach młodzieżowych. W tegorocznej edycji reprezentowali oni 18 dyscyplin i 30 klubów sportowych. Najwięcej docenionych zawodników – dziewiętnastu – jest związanych z AZS AWF Poznań.

– Cieszę się, że możemy się tutaj spotkać i podsumować wasze dotychczasowe sukcesy, ale też zaplanować kolejne starty. Trzymamy kciuki za Paryż! – nawiązał do przyszłorocznej olimpiady Jacek Bogusławski z zarządu województwa, który wręczył wyróżnienia wraz z radnymi województwa: Przemysławem Ajchlerem, Jerzym Lechnerowskim i Krystyną Kubicką-Sztul.

Marszałkowskie wsparcie jest wypłacane przez rok. Miesięczna stawka stypendium dla medalistów wynosi obecnie 1200 zł (odbierają je 33 osoby), a 800 zł otrzymują uczestnicy mistrzostw (64 zawodników). Te stawki, de-

Stypendia sportowe samorządu województwa wręczono w UMWW 19 października.

cyją sejmiku województwa, są obecnie dwukrotnie wyższe od przyznawanych w poprzednich latach.

– Dzięki stypendium otwierają się nowe możliwości kierowania karierą. Zachęcam, by robić to świadomie. Trening wyczynowy może być efektywniejszy, ale trzeba być cierpliwym, bo każda ścieżka kariery ma swoje tempo rozwoju. Korzystajcie ze stypen-

diów mądrze i do zobaczenia na arenie sportowej – mówiła do młodzieży Karolina Naja, czterokrotna medalistka olimpijska w kajakarstwie.

Karolina Naja jest jedną z pięciu osób, które otrzymały (jak dotąd) marszałkowskie stypendia sportowe za uzyskanie kwalifikacji olimpijskiej. Oprócz niej są to: kajakarka Martyna Klatt, paralekkoatleta (sprint) Michał Kotkowski,

lekkoatletka (3000 m z przeszkodami) Alicja Konieczek i jeździec (WKKW w drużynie) Paweł Warszawski.

– Jesteśmy przygotowani na każdą liczbę stypendystów – uczestników igrzysk, pieniędzy w budżecie województwa nie zabraknie. Zawodnik, który zdobędzie nominację olimpijską, otrzyma nasze wsparcie – zapewniał Jacek Bogusławski.

***

Samorząd województwa od lat wspiera rozwój sportu młodzieżowego. Podczas spotkania przypomniano, że Wielkopolska wygrała tegoroczną XXIX Ogólnopolską Olimpiadę Młodzieży w sportach letnich „Śląskie 2023”. W UMWW wręczono statuetki dla naszych najlepszych klubów, startujących w tych zawodach.

RAK

LEKcja Z POLITYKAMI

3 października lekcję z wiedzy o społeczeństwie, połączoną z wizytą w UMWW, zorganizowano dla maturzystów z Zespołu Szkół im. J i W. Zamoyskich w Rokietnicy. Spotkanie zainicjował przewodniczący Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Szymon Wiśniewski. Informację o strukturze i zadaniach samorządu województwa (zwłaszcza sejmiku) zaprezentowała uczniom przewodnicząca izby Małgorzata Waszak-Klepka. Z kolei Paulina Stochniałek z zarządu województwa omówiła funkcjonowanie tego gremium, m.in. to, jak konkretne decyzje polityków wpływają na nasze życie.

RAK

Zaktywizują bezrobotnych

Ponad 7,5 mln zł z Funduszu Pracy może wspomóc aktywizację osób bezrobotnych w wielkopolskich powiatach.

15 z nich złożyło odpowiednie wnioski do Wojewódzkiego Urzędu Pracy, a 17 października pozytywnie zarekomendował je wicemarszałek Wojciech Jankowiak. Teraz aplikacje trafiły do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, gdzie zapadnie

ostateczna decyzja o przyznaniu wsparcia.

Większość złożonych wniosków dotyczy programu aktywizacji bezrobotnych ze wsi, a pojedyncze także kobiet, osób 50+, mieszkańców obszarów o wysokim bezrobociu. Najaktywniejszy – jak podkreśla Wojciech Jankowiak – okazał się powiat pleszewski, który aplikował aż o 2,25 mln zł z trzech programów.

ABO

Samorządowe dyskusje

W dniach 17-18 października na MTP odbyło się Europejskie Forum Samorządowe Local Trends.

Gospodarka, transformacja cyfrowa, ochrona zdrowia, zmiany klimatu i transport – to tematy podejmowane podczas Local Trends po 25 latach od II etapu reformy ustrojowej. Poznańskie wydarzenie, w którym udział wzięli marszałkowie województw, prezydenci, burmistrzowie oraz wójtowie, przedstawiciele administracji państwowej i biznesu, eksperci oraz pracownicy naukowcy, miało wzmocnić głos samorządów w debacie publicznej.

– Spodziewam się, że zmiana polityczna będzie dla samorządu dobra. Dla nas ważnym jest uczciwy partner po stronie władz centralnych. Nie odczuwaliśmy takiej relacji w ostatnich latach. Podejmowano próby wasalizacji i podporządkowania JST centralnym organom państwa, tworząc z nich narzędzie do sprawowania władzy i odbierając podmiotowość. A przecież samorządy to wspólnoty i to one powinny decydować o tym, jak mają się rozwijać – mówił, komentując wynik wyborów do parlamentu, marszałek Marek Woźniak.

Marszałek Marek Woźniak podczas Local Trends.

– Dzięki Polsce samorządowej przechowaliśmy w naszym kraju dobrą pamięć o tym, jak wygląda współodpowiedzialność obywateli za kraj. Widać to po ostatniej frekwencji w wyborach – stwierdził poseł do Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek.

Wcześniej odbyła się sesja plenarna „Umówmy się na Polskę na XXV-lecie samorządu”, w której udział wzięli Marek Woźniak, prezydent Chełma Jakub Banaszek i wójt gminy Izabelin Dorota Zmarzłak. W jej trakcie mówiono m.in. o wykorzystaniu unijnych środków z KPO.

– Wszystkim nam zależy na modernizacji infrastruktury

energetycznej, bo bez niej perspektywa zeroemisyjnej Polski będzie kulała. To jeden z celów, który powinien być szybko realizowany, a do tego dochodzi rozwój infrastruktury drogowej i komunikacji – podkreślał marszałek.

Samorząd województwa, który był partnerem strategicznym Local Trends, reprezentowali także Paulina Stochniałek i Jacek Bogusławski z zarządu województwa oraz dyrektor Departamentu Zarządzania Środowiskiem i Klimatu UMWW Marzena Andrzejewska-Wierzbicka i dyrektor Departamentu Transportu UMWW Robert Pilarczyk.

RAK

W SKRÓCIE

ŚWIĘTO LOTNIKÓW

FOT. ARCHIWUM

Wielkopolscy lotnicy obchodzili w stolicy regionu swoją uroczystość. Marszałek Marek Woźniak był gościem Święta 2. Skrzydła Lotnictwa Taktycznego. Uroczystości odbyły się 6 października na placu Wolności w Poznaniu. W skład 2. Skrzydła Lotnictwa Taktycznego wchodzi: 31. Baza Lotnictwa Taktycznego w Krzesinach, 32. Baza Lotnictwa Taktycznego w Łasku oraz 16. Batalion Remontu Lotniczego w Jarocinie.

ABO

UAM DOCENIA

FOT. ARCHIWUM

Medalem za Zasługi dla Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu został uhonorowany wicemarszałek Wojciech Jankowiak. Wyróżnienie, podczas uroczystości, która odbyła się 11 października w Collegium Minus UAM, wręczyła rektor uczelni prof. Bogumiła Kaniewska. W wydarzeniu wzięło udział także kilku poprzednich rektorów, w tym prof. Bronisław Marciniak, który wygłosił laudację. Oprócz zasług Wojciecha Jankowiaka dla regionu i uniwersytetu, podkreślono, że ukończył on tę uczelnię, a w latach 2013-2019 był prezesem Stowarzyszenia Absolwentów UAM.

ABO

NOWY DYREKTOR

FOT. ARCHIWUM

Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego ma nowego dyrektora. 17 października Damian Nowak na tym stanowisku oficjalnie zastąpił Szymon Wdowczyk (na zdjęciu). Wcześniej był on zastępcą dyrektora, a przez ostatnie kilka miesięcy pełniącym obowiązki dyrektora w tym departamencie.

ABO

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY, KTÓRE RADNI PORUSZALI W INTERPELACJACH I ZAPYTANIACH PODCZAS LVII SESJI SEJMIKU ORAZ W OKRESIE MIĘDZYSESYJNYM.

Adam Bogrycewicz (PiS) zgłosił zapytanie dotyczące weryfikacji przystosowania jako schronów dla ludności budynków stanowiących zasoby samorządu województwa oraz podległych mu jednostek.

Zofia Szalczyk (PSL), Marek Sowa (PiS), Henryk Szymański (PO), Ewa Panowicz (PO)

złożyli – niezależnie od siebie – interpelacje w sprawie budowy ścieżki rowerowej przy DW 312 na odcinku Karńnice – Czacz. Dodatkowo Henryk Szymański interpelował na temat podobnej ścieżki z Przytęku do Glinna (DW 305), a Zofia Szalczyk chwaliła organizowane przez samorząd województwa wydarzenia w ramach „Nocy zawodowców”.

Agnieszka Grzechowiak (Nowa Lewica) wystosowała interpelację w sprawie pilnej potrzeby budowy chodnika przy DW 160 w Łowyniu w powiecie międzychodzkiem.

Przemysław Ajchler (PO), dziękując za wyremontowany fragment DW 182, wniósł o modernizację pozostałego jej odcinka, a także pytał o możliwość wybudowania ścieżki rowerowej przy tej trasie łączącej Międzychód z Wronkami.

Mirosława Rutkowska-Krupka (PO) interpelowała o uwzględnienie w budżecie na 2024 rok dotacji dla gminy Wyrzysk na drogi dojazdowe do pól, a także poinformowała o wniosku komisji infrastruktury o uwzględnienie w tym budżecie potrzeb zgłaszanych przez gminy.

Jerzy Lechnerowski (niezrzeszony) w swojej interpelacji wskazał na potrzebę budowy nowego przebiegu DW 434 między węzłami na S11 i A2 oraz przebudowy DW 434 między Kórnikiem a Śremem.

Filip Kaczmarek (PO) zgłosił interpelację w sprawie wynagrodzeń pracowników instytucji kultury podległych samorządowi województwa, pytając, czy projekt budżetu na 2024 rok pozwoli na podwyżki pensji.

Marzena Wodzińska (PO) złożyła zapytanie o uwzględnienie w projekcie budżetu województwa na 2024 rok zadań drogowych związanych z modernizacją DW 444 i DW 445 oraz budową ścieżki pieszo-rowerowej w Odolanowie.

Krzysztof Sobczak (PiS) poruszył w swojej interpelacji kwestię poprawy bezpieczeństwa poprzez rozpoczęcie w 2024 roku budowy ścieżki pieszo-rowerowej przy DW 470 z Malanowa w kierunku Cisewa.

ABO

Uczcili wielkich Wielkopolan

23 października sejmik postanowił, że w 2024 r. uhonorujemy zasługi arcybiskupa Antoniego Baraniaka i hrabiego Władysława Zamoyskiego.

Projekt uchwały w sprawie przyjęcia stanowiska o ustanowieniu roku 2024 Rokiem arcybiskupa Antoniego Baraniaka odczytał przewodniczący klubu radnych PiS Zbigniew Czerwiński, który przypomniał kilka najważniejszych faktów z biografii duchownego.

„We wrześniu 1953 roku został aresztowany w Warszawie przez funkcjonariuszy komunistycznej bezpieki jako jeden z najbliższych i najbardziej zaufanych współpracowników Prymasa Wyszyńskiego. W więzieniu przy ulicy Rakowieckiej został poddany różnorodnym i wymyślnym torturom fizycznym i psychicznym. Komuniści chcieli wymusić na nim zeznania, które obciążyłyby Prymasa Wyszyńskiego i umożliwiły wytoczenie mu procesu. Skazanie ks. Prymasa miało być wstępem do całkowitego podporządkowania komunistycznej władzy ostatniej ostoi wolności – Kościoła Katolickiego. Biskup Baraniak mężnie zniósł okrutne tortury i nie dał komunistom pretekstu do obciążenia ks. Prymasa. Wolność odzyskał w październiku 1956 roku. Do końca życia nie powrócił do pełni zdrowia” – czytamy w dokumencie.

Krótki życiorys i zasługi dla Polski hrabiego Władysława Zamoyskiego omówił z kolei radny niezrzeszony Jerzy Lechnerowski, który odczytał treść stanowiska.

Dyrektor Biblioteki Kórnickiej PAN prof. Magdalena Biniś-Szkopek przypomniała zasługi Jadwigi Zamoyskiej, m.in. w zakresie edukacji kobiet.

„W październiku 2024 roku upłynie sto lat od śmierci Władysława Zamoyskiego – działacza społecznego i organicznika, dzięki któremu tatrzańskie Morskie Oko znajduje się dziś w granicach Polski. Swoje skromne, wręcz ascetyczne życie Władysław Zamoyski poświęcił w całości służbie Ojczyźnie i Narodowi, a zwińczył je czynem jasno świadczącym o tym, że sprawy Kraju Ojczystego są dla niego najważniejsze. Tym czynem było przekazanie całego swojego majątku, wraz z Biblioteką Kórnicką, Narodowi Polskiemu” – brzmi fragment uzasadnienia.

Projekt pierwszej uchwały zgłosił klub PiS, natomiast drugiej – zarząd województwa, jako pokłosie wcześniejszego wniosku Jerzego Lechnerowskiego. W obu przypadkach sejmik nie miał wątpliwości i jednogłośnie podjął stanowiska, dzięki którym w przyszłym roku Wielkopolanie będą mogli uhonorować dwie wybitne postaci z naszego regionu.

Wcześniej natomiast podczas sesji podsumowano wystawę pt. „Zamoyska – Szymborska. Wielkie Kobiety 2023” (zaprezentowaną przez Fundację Zakłady Kórnickie na patio Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu). Prezes

zarządu fundacji dr Dariusz Grzybek oraz dyrektor Biblioteki Kórnickiej PAN prof. Magdalena Biniś-Szkopek przypomnieli krótko zasługi Jadwigi Zamoyskiej, m.in. w zakresie edukacji kobiet.

– Jadwiga Zamoyska mówiła o Polsce wtedy, gdy naszego kraju nie było na mapie, ale szukała też innych rozwiązań. Podpatrywała na zachodzie dobre praktyki w zakresie edukacji kobiet, ich usamodzielniania i funkcjonowania w społeczeństwie. Tak powstała Szkoła Domowej Pracy Kobiet, z którą zetknęły się tysiące słuchaczek – mówiła Magdalena Biniś-Szkopek.

RAK

Wybory nie przetrzebiły szeregów radnych

Henryk Szopiński jako jedyny z obecnego sejmikowego składu zdobył mandat poselski w październikowych wyborach parlamentarnych.

O miejsce w Sejmie ubiegało się 15 radnych województwa. Zaledwie jeden parlamentarny transfer to najmniejsza jak dotąd powyborcza rozszada w historii wielkopolskiego sejmiku.

Podczas sesji, która odbyła się 23 października, Henryk Szopiński przyjmował gratulacje z okazji uzyskania mandatu poselskiego i pożegnał się z sejmikowymi kolegami, zapewniając, że nie zamierza zrywać kontaktów z regionalnym samorządem i jego sprawami.

Poseł-elekt był radnym województwa nieprzerwanie od 2010 roku, przez trzy kadencje. Szefował sejmikowej Komisji Kultury, od 2010

Przewodniczący sejmikowego klubu PO: odchodzący do Sejmu Henryk Szopiński i desygnowana na jego miejsce Tatiana Sokołowska.

roku był też przewodniczącym klubu PO (pierwotnie – KO). Podczas październikowej sesji poinformowano, że tę ostatnią funkcję – decyzyjną klubowych kolegów – przejmie po Szopińskim Tatiana Sokołowska. Natomiast wakuujące miejsce w sejmiku zajmie na ostatnie miesiące

tej kadencji zasiadający od jej początku w zarządzie województwa Jacek Bogusławski.

Przypomnijmy, że w całej Wielkopolsce w wyborach, które odbyły się 15 października, Koalicja Obywatelska uzyskała 15 mandatów poselskich, Prawo i Sprawiedliwość 14, Trzecia Droga 8, a Nowa

Lewica 3. „Pakt senacki” zdobył tu 8 mandatów w wyższej izbie parlamentu, a PiS 1.

Można jeszcze z przymrużeniem oka (bo startowali z różnych miejsc i z list o różnym poparciu) popatrzeć na rywalizację między sejmikowymi radnymi w poszczególnych okręgach. W poznańskim wygrała ją Tatiana Sokołowska z 5358 głosami (niezły wynik miała też Patrycja Przybylska – 4058). W pilskim (i generalnie wśród wszystkich radnych województwa) triumfował Henryk Szopiński (8263), choć tu dobry rezultat uzyskała też Agnieszka Grzechowiak (6812). Konin podbił Robert Popkowski (7756), a w okręgu kalisko-leszczyńskim najlepsza okazała się Ewa Panowicz (1704). Pozostałych startujących radnych poparło od 815 do 2681 wyborców.

ABO

Młódzież o praworządności

„Nic o nas bez nas” – deklarują radni Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

20 października podczas drugiej w tej kadencji sesji radni Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego poparli w specjalnym stanowisku uchwałę Parlamentu Młodych Rzeczypospolitej Polskiej „Nic o nas bez nas”.

Czytamy w niej m.in.: „Jako reprezentacja młodego pokolenia uznajemy demokrację i związane z nią wartości, takie jak wolność prasy, wolność osobista, wolność polityczna czy uniwersalne prawa człowieka za niepodważalne i nienaruszalne. Zdecydowanie sprzeciwiamy się wszelkim działaniom, które osłabiają polską demokrację, w szczególności tym skierowanym przeciwko jej fundamentom – praworządności, trójpodziałowi władzy, konstytucjonalizmowi, pluralizmowi politycznemu lub prawom mniejszości. Jednocześnie deklarujemy, że nigdy nie pozwolimy na odebranie obywatelkom i obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej demokracji”.

Młodzi radni powołali kilka komisji stałych sejmiku, do których wcześniej zgłaszali swój akces.

Uchwała, przyjęta 3 czerwca i skierowana m.in. do prezydenta, premiera oraz parlamentarzystów, zawiera szereg postulatów mających pomóc zwiększyć zaangażowanie polityczne wśród młodzieży.

Podczas posiedzenia w sali sesyjnej UMWW, które poprowadził przewodniczący Szymon Wiśniewski, młodzi radni przyjęli też (choć po dłuższej dyskusji, i już za-

powiedzieli poprawki) regulamin swoich prac. Ponadto powołali kilka komisji stałych (zdrowia, kultury i sportu, edukacji i nauki, ekologii i ochrony środowiska, transportu, promocji, aktywizacji młodzieży), wybrali także przewodniczących i wiceprzewodniczących tych gremiów.

Wśród gości młodzieżowych obrad byli m.in. prze-

wodnicząca sejmiku Małgorzata Waszak-Klepka, wiceprzewodniczący sejmiku Marek Gola i radna województwa Zofia Szalczuk.

Wręczyli oni zaświadczenie o wyborze na młodzieżową radną Klaudynie Ziółkowskiej (nieobecnej na sesji inauguracyjnej), która również złożyła ślubowanie, tym samym oficjalnie obejmując swój mandat. RAK

Województwo się podzieli

Sejmik podjął kolejne uchwały, które pozwolą przekazać pieniądze z budżetu województwa lokalnym partnerom w Wielkopolsce.

Pół miliona złotych weszło w realizację 71 wniosków zgłoszonych przez sołectwa do XI edycji konkursu „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw”, realizowanego w ramach programu „Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+”. Wybrano je spośród 186 aplikacji, a środki (w wysokości od 3 do 8 tys. zł) trafią do sołectw za pośrednictwem właściwych gmin.

Z kolei 215 tys. zł dostanie miasto Poznań na dofinansowanie instalacji windy w obiekcie przy ul. Starołęckiej. Chodzi o zapewnienie pełnej dostępności budynku – utworzonego w 2018 roku wspólnie przez miasto i województwo – Centrum Pozarządowych Organizacji Sportowych działających w Wielkopolsce.

Krotoszyn otrzyma 375 tys. zł na zadanie pn. „Europejskie Centrum Szkolenia Sumo i Japońskich Sportów Walki”. Chodzi o stworzenie zadanej glinianej areny dohyo. Skorzystają z niej uprawiający m.in. sumo, judo, karate, aikido, kendo oraz ju-jitsu. ABO

RADNI W POSZUKIWANIU INSPIRACJI

Sejmikowe komisje pracują nie tylko w UMWW, ale także poza nim, np. za granicą, gdzie radni albo obserwują ciekawe rozwiązania, albo sami opowiadają o naszych dobrych praktykach. Jak wygląda produkcja pojazdów szynowych (pociągów pasażerskich, tramwajów, wagonów metra), czy warto inwestować w napęd wodorowy i elektryczny – m.in. o tym dyskutowano w Czechach (Pilźnie i Pradze), dokąd w dniach 2-5 października pojechała z wizytą studyjną Komisja Planowania Przestrzennego i Infrastruktury Technicznej. Republikę Mołdawii w dniach 3-6 października odwiedziła z kolei sejmikowa Komisja Budżetowa. Radni podczas spotkania z przedstawicielami mołdawskich władz centralnych i samorządowych oraz polskich instytucji funkcjonujących w tym kraju omówili m.in. kwestię rozwoju regionalnego, integracji europejskiej, decentralizacji państwa i budowy samorządności. Wreszcie 10 października efekty trwającego ponad 2 lata remontu sceny głównej Teatru Wielkiego w Poznaniu obejrżeli radni z Komisji Kultury. RAK

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– odpowiedział Łukaszowi Grabowskiemu w sprawie terminów gwarancyjnych robót budowlanych dotyczących podwieszonych sufitów w salach posiedzeń UMWW, na które udzielono 120 miesięcy gwarancji od odbioru końcowego (tj. od 22.12.2014 r.). Poinformował, że wobec odmowy usunięcia przez gwaranta wad sufitów podjęto decyzję o ich naprawie, z jednoczesnym sformułowaniem pozwu o zwrot poniesionych kosztów i naliczeniem kar umownych.

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski

– odpisał Tatanie Sokołowskiej na temat budowy przez spółkę Szpital Wielkopolski kompleksu biurowo-hotelowego w miejscu dawnego hotelu pracowniczego przy Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu. Przekazał, że zakończono rozbiórkę starego obiektu, wykonano niezbędne prace i uzgodnienia związane m.in. z kolidującą z planowaną inwestycją zielenią oraz infrastrukturą techniczną. Opracowano przedprojektową koncepcję kompleksu oraz wyłoniono zespół specjalistów, którzy opracują dokumentację projektową.

Członek zarządu województwa Paulina Stochniałek

– poinformowała Łukasza Grabowskiego, że stawki opłat parkingowych przy Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu zostały zaakceptowane przez zarząd województwa uchwałą z 31.10.2022 r. w sprawie wyrażenia zgody na odpłatne udostępnianie miejsc postojowych przez tę jednostkę. Ponadto przekazała informację o przepisach, na podstawie których szpital prowadzi działalność inną niż lecznicza oraz o miejscach rozmieszczenia regulaminu parkingu i informacji o wysokości opłat.

Członek zarządu województwa Jacek Bogusławski

– przekazał Markowi Sowie, że marszałek województwa odmówił zmiany decyzji starosty gostyńskiego, udzielającej spółce S4F Sevice for Foundries zezwolenia na zbieranie odpadów na terenie nieruchomości zlokalizowanej przy ul. Lipowej 2a w Gostyniu, a zmienionej późniejszymi decyzjami ww. starosty. Spółka skorzystała z przysługujących jej praw i złożyła w terminie odwołanie. Na skutek powyższego decyzja jest nieprawomocna i nieostateczna.

Dyrektor Gabinetu Marszałka Tomasz Grudziak

– z upoważnienia marszałka odpowiedział Markowi Sowie w kwestii powitania gości oraz wystąpień podczas 22. Wojewódzko-Diecezjalnych Dożynek Wielkopolskich. Wskazał, że radnych województwa powitano gremialnie, a imiennie – członków prezydium sejmiku. Według tej samej formuły powitano radnych powiatowych i miejskich z Pleszewa. Przewidziano wystąpienie przedstawicieli poszczególnych opcji politycznych. List od premiera miała odczytać minister Marlena Małąg, jednak odwołała swój udział na krótko przed uroczystością. Z propozycją odczytania listu od wojewody wielkopolskiego zwrócono się do wicewojewody Beaty Maszewskej, która jednak z tej możliwości nie skorzystała. Odczytane zostały natomiast listy od posłów Andrzeja Grzyba i Wiesława Szczepańskiego. Michał Kołodziejczak reprezentował na uroczystościach dożynkowych Koalicję Obywatelską oraz środowiska rolnicze jako lider Agrounii.

Dyrektor Departamentu Kultury UMWW Włodzisław Mazurkiewicz

– odpowiedział w imieniu marszałka na dwie interpelacje. Przekazał Mirosławie Rutkowskiej-Krupce informacje na temat planów eksploatacji filmu obrazującego 50 lat działalności Polskiego Teatru Tańca w 2024 roku. Jednocześnie podkreślił, że jego dyskusja w formule online lub premiera telewizyjna wymaga pozyskania stosownych autorskich praw majątkowych. Poinformował Jerzego Lechnerowskiego, że w ramach otwartego konkursu ofert na realizację w formie powierzenia lub wspierania zadań publicznych województwa w dziedzinie kultury w roku 2024 został wprowadzony priorytet związany z upamiętnieniem postaci Władysława Zamoyskiego.

Zastępca dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej UMWW Danuta Sowińska

– z upoważnienia marszałka przedstawiła Filipowi Kaczmarkowi realizację przez samorząd Celów Zrównoważonego Rozwoju w ramach wdrażania strategii rozwoju województwa i wynikających z niej regionalnych dokumentów wykonawczych. Do każdego z celów przypisała dokumenty przyczyniające się do ich osiągnięcia. Wskazała działania podejmowane przez samorząd województwa w ramach WRPO 2014+ w odpowiedzi na pandemię COVID-19 oraz skutki agresji Rosji na Ukrainę. Opisała również współpracę samorządu z różnymi podmiotami na rzecz realizacji wymienionych celów. ABO

POLECAMY

MIŁOŚĆ ORAZ ZBRODNIA

Teatr Wielki w Poznaniu zaprasza 25 listopada na premierę opery „Otello” Giuseppe Verdiego. „Utkana z podszeptów fałszywych sprzymierzeńców intryga zestawiona z pełną pasją muzyką wprowadzi nas w świat mrocznych tajemnic ludzkiego umysłu. Miłość, zazdrość, zbrodnia – temat tak samo nośny w czasach Szekspira, Verdiego i współczesnych” – czytamy w zaproszeniu. Kolejne odsłony spektaklu zaplanowano na 26 i 29 listopada.

„WRAŻENIE” W KALISZU

Do 22 listopada w galerii Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu można obejrzeć wystawę obrazów pt. „Wrażenie” Krzysztofa Ryfy. „Czasem rzut okiem, zejście z linii, na moment, by nie stracić łączności. Odcisk, kształt rozświetlenia, belka nieba. A czasem długie trwanie w słońcu, płótno zaklinowane między pniami, jakby można było wszystko zatrzymać w imadle. Wrażenie, które zostaje, to tylko to, co było wokół, zapach...” – pisze o tej wystawie artystka malarka Natalia Wegner.

O PIERNIKACH I ROWERACH

Od 28 listopada do 15 grudnia w Muzeum Okręgowym w Pile odbędą się warsztaty bożonarodzeniowe pt. „Piernikove LOVE”. Uczestnicy zajęć ozdobią kolorowymi pisakami spożywczymi i słodkimi dekoracjami pierniki, które trafią do świątecznych opakowań. Przy okazji można też obejrzeć wystawę pt. „Zabytkowe rowery drewniane z XIX w.”. Ekspozycji towarzyszą akcesoria w gablotach oraz barwne plakaty o tematyce kolarskiej. RAK

Wyróżnienia dla wrażliwych

Samorząd województwa nagrodził 24 października zwycięzców inicjatyw realizowanych w ramach idei „Wielkopolski otwartej”.

Przypomnijmy, że w ramach idei „Wielkopolski otwartej” samorząd województwa regularnie nagradza samorządy, organizacje pozarządowe, instytucje pomocy społecznej, a także osoby prywatne w kilku organizowanych konkursach.

– „Wielkopolska otwarta” pozwala na budowanie wrażliwości społecznej, upowszechnianie wiedzy na temat aktualnych wyzwań i wspiera poszczególne grupy społeczne. To nasza odpowiedź na wyzwania w obszarach: osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, rodziny, kadr pomocy społecznej, wolontariatu, dostępności i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – wymienia Paulina Stochniak z zarządu województwa.

24 października Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu zorganizował uroczystą galę, podczas której nagrodzono zwycięzców tegorocznej edycji przedsięwzięcia. Wyróżnienia wręczono w czterech kategoriach.

Miasto Konin (aplikacja „Dostępna przestrzeń miejska”), Stowarzyszenie Centrum Rozwoju Edukacji Obywatelskiej CREO („Trening bez barier”) i Fundacja Wózkowicze (inicjatywa „Ogniste

Laureatów „Wielkopolski otwartej” nagrodzono 24 października.

rydwany 2023”) to zwycięzcy konkursu „Wielkopolska otwarta na osoby z niepełnosprawnościami”.

W tej kategorii wyróżniono też: Mini Basket Academy za inicjatywę „Program Leon”, Grupę Motocyklową JOKER’S za „V Piknik Motocyklowy” oraz ponownie Fundację Wózkowicze za „Targi Pracy dla osób z (nie

pełnosprawnościami”.

Gmina Rokietnica, miasto Poznań i gmina Wyrzysk to laureaci konkursu „Wielkopolska otwarta na samorząd społecznie odpowiedzialny”. Tu wyróżnienia otrzymały gminy: Czerwonak, Dąbie i Lisków.

W kategorii „Wielkopolska otwarta dla rodziny” wygrały: gmina Gostyń, miasto Luboń

i gmina Środa Wielkopolska, a wyróżnienie zdobyła gmina Mieścisko.

I wreszcie wśród inicjatyw „Wielkopolska otwarta na kadrę socjalną” dostrzeżono: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowie i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotośnie. RAK

Oni są aktywni

Sołectwa nagrodzono m.in. podczas gali w Dąbiu.

Uchonorowano kilkadziesiąt wielkopolskich sołectw, najlepiej zabiegających o rozwój swoich miejscowości i aktywizując ich mieszkańców.

Już po raz siódmy samorząd województwa zorganizował konkurs „Aktywna Wieś Wielkopolska”. W tym roku nagrodzono w nim 37 sołectw, a 37 kolejnym przyznano wyróżnienia.

Część laureatów (ze wschodniej i z południowej części regionu) uhonorowano podczas uroczystych gal „Liderzy Wielkopolskiej Odnowy Wsi”, 21 października w Dąbiu, a dzień później w Gołuchowie. Podobne spotkania odbyły się potem też w Miejskiej Górze i w Wysokiej.

– Po raz kolejny mamy przyjemność spotkać się z osobami szczególnie zaangażowanymi w rozwój swoich miejscowości i aktywizującymi lokalne społeczności – mówił podczas nagradzania zwycięzców wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

– Samorząd województwa dostrzega procesy przemiany i rozwoju społecznego, jakie przechodzą liczne miejscowości, a organizowany przez nas konkurs to okazja dla najaktywniejszych sołectw z całej Wielkopolski na pozyskanie dodatkowych środków oraz do zaprezentowania się przed szeroką publicznością.

Listy laureatów i wyróżnionych dostępne są na www.umww.pl. ABO

Debaty o rozwoju i finansach

Wielkopolskie Samorządowe Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku zorganizowało jesienią cykl spotkań dla kół gospodyń wiejskich i przedstawicieli spółek wodnych.

W dniach 10-13 października konsultacje w ramach wielkopolskiego samorządowego forum KGW odbyły się w powiatach czarnkowsko-trzcianeckim, gostyńskim, tureckim i pleszewskim. Na zaproszenie wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego wzięli w nich udział liderki i liderzy z lokalnych społeczności.

Podczas spotkań zaprezentowano ofertę i możliwości wsparcia KGW i inicjatyw lokalnych ze strony samorządu województwa. Pracownicy Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi UMWW omówili m.in. zasady realizacji i dobre praktyki programu Wielkopolska Odnowa Wsi oraz programu ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce, w tym konkursu na jadalnielnie i mobilne kuchnie warsztatowe.

W spotkaniach z przedstawicielkami KGW wzięł udział m.in. wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

– Przedstawicielki naszych KGW zgłaszają nie tylko potrzebę kontynuowania takich debat o zasięgu powiatowym, ale również chęć udziału w spotkaniach warsztatowych o wskazanej przez siebie tematyce, dotyczącej podstaw prawnych, administracyjnych i księgowych funkcjonowania ich organizacji, komunikacji społecznej, motywowania społeczności lokalnej do działania oraz zapobiegania wypaleniu społecznemu – podsumowuje Krzysztof Grabowski.

***

Wcześniej, od 18 września do 9 października, Wielkopolskie Samorządowe Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku zorganizowało pięć spotkań z przedstawicielami spółek wodnych. W Kole, Lipnie, Sielinku, Pile i Kępnie dyskutowano np. o przedsięwzięciach regionalnego samorządu skierowanych do tej grupy odbiorców, o problemach, z jakimi muszą mierzyć się spółki wodne, o braku jasnych i aktualnych przepisów w prawie wodnym. RAK

Zaniepokojeni rynkiem rolnym

Działająca przy zarządzie województwa Wielkopolska Rada Rolnicza przyjęła w październiku kolejne stanowiska.

Członkowie rady zwrócili uwagę na sytuację na rynku mlecznym, wywołaną wzrostem kosztów produkcji przy jednoczesnej utrzymującej się na świecie tendencji spadku cen mleka i jego przetworów. Zaproponowali działania mające pozytywnie wpłynąć na zbyt i ceny surowca, zwiększenie zainteresowania kupujących krajowymi produktami oraz ograniczenie importu.

– Gospodarstwa o profilu produkcji mleka są znaczącą grupą producentów rolnych w naszym regionie, dlatego spadek cen szczególnie dotknął wielkopolskich rolników – zwraca uwagę wicemarszałek i przewodniczący WRR Krzysztof Grabowski.

W kolejnym stanowisku WRR zajęła się problemami dotyczącymi producentów trzody chlewnej – kolejnego z głównych obszarów wielkopolskiego rolnictwa. Zwrócono uwagę, że niestabilność cen skupu oraz liczne wymogi formalne i sanitarne zniechęcają do kontynuowania tej produkcji. Przyjęte stanowisko ma na celu zwrócenie uwagi na trwający kryzys i wdrożenie mechanizmów odwracających trend zmniejszania się pogłowia trzody. ABO

Zawodowcy wieczorową porą

Podległe samorządowi województwa placówki promują szkolnictwo branżowe.

Od kilku lat w naszym regionie (w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu) funkcjonują centra wsparcia rzemiosła, kształcenia dualnego i zawodowego – jednostki organizacyjne samorządu województwa. Jedną z ich najbardziej rozpoznawalnych inicjatyw, cieszących się od początku dużym zainteresowaniem i zaangażowaniem młodzieży, jest „Noc zawodowców”. Tegoroczna odsłona wydarzenia odbyła się 6 października pod hasłem „Hub kompetencji”.

– To pierwsza tego typu inicjatywa w Polsce, skierowana do młodzieży klas 7 i 8 oraz jej rodziców, stojących przed wyborem ścieżki edukacyjnej i zawodowej. Promujemy szkoły branżowe i techniczne jako tzw. szkolnictwo pozytywnego wyboru. Chcemy pokazać uczniom szersze perspektywy i uświadomić im, jak ważną decyzję podejmują – podkreśla Paulina Stochniałek z zarządu województwa.

Młodzież mogła skorzystać m.in. z licznych pokazów.

– Wydarzenie angażuje nie tylko młodzież ostatnich klas szkół podstawowych, ale także ich rodziców, pracodawców, rzemieślników, doradców zawodowych, nauczycieli kształcących w zawodach i wszystkich, których interesuje tematyka związana z edukacją oraz rynkiem pracy – dodaje Dorota Kinal, dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu.

W Zespole Szkół Zawodowych nr 6 w Poznaniu zorganizowano m.in. strefę doradztwa zawodowego (rozmowy z ekspertami), warsztaty pt. „Jak przygotować się do rekrutacji?”, pokazy pracodawców, mistrzów i rzemieślników. Była m.in. prezentacja konkretnych zawodów, pokazy mody i występy artystyczne, specjalny quiz z nagrodami.

„Noc zawodowców” w subregionie pilskim organizo-

Specjalne stoiska przyciągały atrakcjami.

wano w Zespole Szkół im. Hipolita Cegielskiego w Chodzieży, Centrum Kształcenia Zawodowego w Chodzieży oraz w Zespole Szkół im. Józefa Nojego w Czarnkowie. Ideą było połączenie edukacji z biznesem poprzez upowszechnianie kształcenia zawodowego i dualnego wśród młodzieży oraz promocję lokalnego rynku pracy. W specjalnych warsztatach wzięli udział przedstawiciele kil-

kudziesięciu firm i instytucji, wyjaśniając tajniki konkretnego fachu.

Konińska edycja odbyła się w tym roku w Turku w gościnnych murach Zespołu Szkół Technicznych im. gen. prof. Sylwestra Kaliskiego. Oprócz prezentacji 39 zawodów przygotowano tu m.in. grę „Ten zawód brzmi znajomo!”, warsztaty „Eco dom”, quiz z wiedzy o przedsiębiorczości i wirtualną strzelnicę.

Zespoły szkół (rolniczych w Grabonogu, ponadpodstawowych w Kościanie, technicznych CKZiU w Lesznie oraz zawodowych w Rawiczu) – to miejsca organizacji „Nocy zawodowców” w subregionie leszczyńskim. Także tu nie zabrakło stoisk prezentujących różne branże i zawody, kilkunastu warsztatów pokazujących ich tajniki, rozmów z doradcami.

W Kaliszu z kolei (oprócz tradycyjnych aktywności podobnych do innych miast) dla uczniów przygotowano grę „Zawodowy express”, podczas której drużyny musiały najpierw odwiedzić zakłady rzemieślnicze i wykonać specjalnie dla nich przygotowane zadania, a następnie rywalizowały w finale.

W wydarzeniach „Nocy zawodowców” wzięli też udział radni województwa, którzy podczas październikowej sesji sejmiku chwalili ich organizację oraz podkreślali bardzo duże zainteresowanie tą ofertą ze strony młodzieży. RAK

PROMOCJA

KONCERT
WIELKOPOLSKA GRA!
DLA MUZEUM

105 ROCZNICA

KONCERT
17.12.23
MTP, POZNAŃ
GODZ. 18:00

SMOLIK + NOSOWSKA • ZALEWSKI
NATALIA PRZYBYSZ
NATALIA SZROEDER
PIOTR ROGUCKI • KEV FOX
MICHAŁ WIRASZKO

PROWADZENIE: PIOTR STELMACH, SUPPORT: MUCHY
ODWIEDZ MIASTECZKO POWSTANCZE
16-17.12. JARMARK ŚWIĄTECZNY NA TARGACH, MTP
WIĘCEJ INFORMACJI NA: 27GRUODNIA.PL

ORGANIZATOR: WIELKOPOLSKA
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Kto najlepiej uczy?

Samorząd województwa rozstrzygnął siódmą edycję konkursów Wielkopolski Nauczyciel Roku oraz Wielkopolska Szkoła Roku.

Izabela Lawrenz z Przedszkola nr 15 „Pszczółka Maja” w Gnieźnie oraz Małgorzata Trybuś z Zespołu Szkół Handlowych im. Bohaterów Poznańskiego Czerwca '56 w Poznaniu zdobyły tytuł Wielkopolski Nauczyciel Roku 2023. Z kolei Wielkopolską Szkołą Roku 2023 zostały II LO im. Generałowej Zamoyckiej i Heleny Modrzejewskiej w Poznaniu oraz Zespół Szkół Specjalnych im. Marii Konopnickiej w Kościanie.

Uroczystą galę z okazji Dnia Edukacji Narodowej, w której udział wzięli m.in. samorządowcy, pedagodzy, dyrektorzy szkół i placówek związanych z oświatą, zorganizowano 19 października w Sali Ziemi MTP.

– Po raz pierwszy od 8 lat mam nie tylko nadzieję, ale i głębokie przekonanie, że w polskiej edukacji naprawdę będzie lepiej. Wszyscy już to czujemy i wierzymy, że poprawi się sytuacja nie tylko nauczycieli, ale i całego systemu edukacji w Polsce – stwierdziła, komentując wyniki wyborów parlamentarnych, Paulina Stochniałek z zarządu województwa.

– Od 15 października dla polskiej edukacji zaczęło

Nauczycielkami roku zostały Izabela Lawrenz i Małgorzata Trybuś, które odebrały nagrody z rąk Małgorzaty Waszak-Klepki i Pauliny Stochniałek.

świecić słońce – dodała prowadząca galę Dorota Kinal, dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki UMWW.

Tegoroczna edycja konkursów była już siódmą z kolei. Do rywalizacji o tytuł szkoły i nauczyciela roku zgłoszono łącznie 189 aplikacji.

Zwycięzynie konkursu otrzymały nagrody w wysokości 12,5 tys. zł, laureaci – 10 tys., a wyróżnieni – 7,5 tys. zł. Z kolei najlepszym szkołom przyznano 25 tys. zł, laureatom – po 15 tys. zł, a wyróżnionym – po 10 tys. zł. Wręczyli je przewodnicząca sejmiku Małgorzata Waszak-Klepka i Paulina Stochniałek.

Oceniając pedagogów i placówki, jury bierze pod uwagę m.in. wysoką jakość nauczania, innowacyjne meto-

dy kształcenia, współpracę ze środowiskiem lokalnym oraz kształtowanie wśród uczniów postaw patriotycznych i obywatelskich.

– W imieniu samorządu województwa dziękuję wam za to, że jesteście jeszcze z nami. Że nie straciliście zapału ani energii do działania. Dzisiejsza uroczystość to podziękowanie za państwa ciężką, pełną oddania pracę na każdym szczeblu edukacji. Za mądre towarzyszenie młodym ludziom, od przedszkola do końca szkoły średniej, kłaniam się państwu i mówię: wielkie dziękuję! – podsumowała Paulina Stochniałek.

Podczas gali wręczono też odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. RAK

Wielkopolski „regionalny parlament”

9 listopada 1998 roku na swojej pierwszej sesji zebrał się Sejmik Województwa Wielkopolskiego, w którym zasiadało wówczas

Artur Boiński

Rok 2023 upływa pod znakiem obchodów czterdziestolecia utworzenia w Polsce samorządów województw (równocześnie z powiatowymi). Także nasz region (pod hasłem „Dumni z Wielkopolski”) świętował swój jubileusz na przełomie wiosny i lata.

To na pamiątkę uchwalenia przez Sejm 5 czerwca 1998 roku reformy administracyjnej kraju. Warto jednak przypomnieć, że – po kolejnych perypetiach w Senacie i po prezydenckim wecie – ostateczna wersja ustawy, ze znanym nam dzisiaj podziałem na 16 województw, została przyjęta przez parlament dopiero 24 lipca 1998 roku.

60 wspaniałych

Następnie dość szybko, bo już 17 października 1998 roku odbyły się wybory samorządowe – pierwsze w historii kraju, w których głosowano również na kandydatów ubiegających się o mandaty radnych powiatowych i wojewódzkich.

Na I kadencję Wielkopola nie mieli do obsadzenia aż 60 miejsc w sejmiku (dopiero od II kadencji – i tak zostało do dziś – nasz „regionalny parlament” odchudzono do 39 radnych). Warto też pamiętać, że wtedy mandat radne-

Na inauguracyjnym posiedzeniu w 1998 roku sejmikowi radni zebrał się w sali sesyjnej Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, gdzie mieli pozostać gośćmi przez kolejne prawie 17 lat.

Wojewoda Maciej Musiał wręczył radnemu seniorowi Władysławowi Rozwadowskiemu łaskę marszałkowską.

go województwa można było łączyć z zasiadaniem w parlamencie, a także ze sprawowaniem funkcji we władzach wykonawczych samorządu gminnego.

Głosowanie w regionie przyniosło triumf Sojuszu Lewicy Demokratycznej, który wprowadził do sejmiku aż 29 radnych. Największa – jak się miało okazać – siła opozycyjna, a więc Akcja Wyborcza Solidarność, uzyskała 21 mandatów. Po 5 miejsc przypadło Unii Wolności oraz Przymierzu Społecznemu (koalicji tworzonej przez kilka ugrupowań, przede wszystkim Polskie Stron-

nictwo Ludowe, Unię Pracy oraz Krajową Partię Emerytów i Rencistów).

Pierwszą samorządową koalicję w nowo utworzonym województwie wielkopolskim zawarły SLD i PS (de facto w sejmiku zdominowane przez PSL).

Laska na początek

Inauguracyjną sesję Sejmiku Województwa Wielkopolskiego zwołano na 9 listopada 1998 roku. Obrady w sali sesyjnej Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu (z tej gościny sejmik korzystał przez kolejne niemal 17 lat swojego funkcjonowania) rozpo-

częło odśpiewanie hymnu Polski. Ówczesny wojewoda poznański (a wkrótce wielkopolski) Maciej Musiał podarował prowadzącemu początek sesji radnemu seniorowi Władysławowi Rozwadowskiemu łaskę marszałkowską z herbami pięciu dotychczasowych miast wojewódzkich, które weszły w skład nowego, dużego regionu.

– Wręczam ją panu jako symbol jednoczącej się Wielkopolski – mówił Maciej Musiał.

Dziękując, radny senior stwierdził: – Mam tylko jedno życzenie. Chciałbym, żebyśmy nie kierowali się tu

interesem własnego ugrupowania politycznego, ale na pierwszym miejscu stawiali dobro Wielkopolski.

Szybko okazało się, że od polityki w tym gremium nie sposób uciec. Zresztą nad tym, by sprawy szły po ich myśli, czuwali podczas sesji obecni w charakterze gości wielkopolscy szefowie stronnictw, które miały w sejmiku najliczniejsze reprezentacje: przewodnicząca poznańskich struktur SdRP, poseł Krystyna Łybacka (uznawana za główną konstruktorkę pierwszej sejmikowej koalicji) oraz przewodniczący wielkopolskiej AWS Bogdan Klepas.

Radni odebrali zaświadczenia o wyborze, a następnie złożyli ślubowanie. Jak precyzyjnie odnotowały media, do jego tekstu formułę „tak mi dopomóż Bóg” dodało ponad 30 radnych (z AWS, z UW, ale też 4 z SLD i 3 z PSL).

Jak Kuba prawicy...

Choć rządząca koalicja SLD-PSL miała wyraźną przewagę głosów 34-26 (takim też wynikiem kończyła się większość głosowań) i choć w sejmiku zasiadały również osoby z doświadczeniem parlamentarnym, to początkowo obrady – głównie ze względu na problemy i wątpliwości

„PAMIĘTAM, ŻE...” JAK PIERWSZĄ SESJĘ SEJMIKU WSPOMINAJĄ JEJ UCZESTNICY?

Zbigniew Czerwiński:

– Jako koalicja AWS-UW podjęliśmy próbę przeciągnięcia na swoją stronę części radnych Przymierza Społecznego, ale stare peerelowskie związki zwyciężyły. PSL, mając tylko 10 proc. radnych, zyskało przewodniczącego sejmiku, wicemarszałka i członka zarządu. „Chłopy z miasta” wiedziały, że grabie mają zęby, k sobie”. Waldy Dzikowski i UW trochę byli w opozycji, trochę popierali zarząd, za co zyskiwali drobne benefity. Zdecydowaną opozycją była AWS, ja jako szef tego klubu byłem sprawcą najdłuższej sesji budżetowej w historii sejmiku (zaczęła się o 9 rano i zakończyła następnego dnia około 1.30). Szefem klubu SLD był młody współpracownik Krystyny Łybackiej, Bartłomiej Krasicki, który mówił początkowo, jakby czytał poradnik agitatora z KW PZPR, ale szybko się tego oduczył. Do barwnych postaci obok Józefa Gruszki (pamiętam jego skarpetki w króliczki Playboy), Stefana Mikołajczaka i gen. Zenona Kułagi, należeli kwiecieście wypowiadający się prof. Władysław Rozwadowski z AWS i dosadnie uroczo komentująca w kuluarach wypowiedzi innych prof. Ewa Borkowska-Bagieńska z UW.

Jan Grzesiek:

– Pierwsza sesja cechowała się wielkim entuzjazmem, a jednocześnie dużą spontanicznością. Czuło się wielką energię do działania i podejmowania nowych wyzwań, a jednocześnie ogromną odpowiedzialność i presję na efekty naszej pracy. Byliśmy świadomi społecznych oczekiwań dotyczących potrzeby zmian i realizacji zadań wynikających z tzw. ustawy kompetencyjnej. Myślałem, że wśród radnych wyczuwało się wzajemną otwartość i życzliwość oraz zrozumienie priorytetów w tworzeniu podstaw organizacyjnych i regulacyjnych funkcjonowania sejmiku oraz Urzędu Marszałkowskiego. Ambicją pierwszych władz samorządu regionu było pokazanie wielkopolskiej gospodarności i sprawności funkcjonowania. W mojej pamięci szczególnie pozostaną marszałek Stefan Mikołajczak oraz przewodniczący Józef Gruszka. Ich spokój i rozsądne podjęcie współorganizowania pracy samorządu powodowało, że potrafiliśmy stanąć ponad podziałami i dochodzić do mądrych rozwiązań, które służyły nam także w kolejnych kadencjach.

Wojciech Jankowiak:

– Pierwszą sesję wspominam jako bardzo ważny moment w historii naszego województwa; budowaliśmy samorząd odtworzonej i ponownie scalonej Wielkopolski. To inauguracyjne posiedzenie było szczególnie również dlatego, że poprzedziły je intensywne i trudne rozmowy dotyczące koalicji, która będzie rządzić regionem. Przewadziłem te negocjacje wraz z nieżyjącymi już Józefem Gruszką i Dominikiem Ludwiczakiem. Jako przedstawiciele Polskiego Stronnictwa Ludowego postanowiliśmy wejść w koalicję z Sojuszem Lewicy Demokratycznej, aby uzyskać wpływ na rozwój regionu. Koalicja ta przełożyła się na dwa miejsca dla nas w zarządzie województwa, wpływ między innymi na transport i infrastrukturę, służbę zdrowia czy rolnictwo, a także dała nam przewodnictwo w sejmiku. Z konkurencyjnej strony prawicowej – od Akcji Wyborczej Solidarność – mieliśmy bardzo skromną propozycję tylko jednego miejsca w zarządzie. Z perspektywy widać, że ówczesna decyzja była bardzo dobra, gdyż pozwoliła nam zajmować się rozwojem Wielkopolski w wielu ważnych dziedzinach.

Krystyna Kubicka-Sztul:

– Z pierwszych sesji tamtego sejmiku zapamiętałam m.in. to, że wśród 60 radnych były jedynie 4 panie: Ewa Borkowska-Bagieńska, Anna Górna-Kubacka, Irena Wojewódzka-Kucz i ja (nieco później dołączyła do nas jeszcze Ewa Dalc). Warunki pracy sejmiku w tych początkach były dosyć trudne: nie mieliśmy siedziby, materiały na posiedzenia komisji i na sesje były kserowane (nad czym od początku czuwali nieocenieni pracownicy Kancelarii Sejmiku), jednak panująca atmosfera sprzyjała konstruktywnej pracy, często nawet do późnocy. Trzeba podkreślić dwie postaci z tamtego czasu, które mają ogromne zasługi w tym, jak postrzegana jest Wielkopolska. Mam na myśli przewodniczącego Józefa Gruszkę oraz marszałka Stefana Mikołajczaka, którego miałam przyjemność znać jeszcze jako dyrektora Wydziału Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego, kiedy ja pełniłam funkcję naczelnika Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska w Środzie Wlkp. i wspólnie organizowaliśmy pierwsze archidiecezjalne dożynki w Wielkopolsce.

obraduje już ćwierć wieku

aż 60 radnych wybranych przez mieszkańców regionu.

Pierwsze sejmikowe prezydium: przewodniczący Józef Gruszka (w środku) oraz wiceprzewodniczący Zenon Kułaga (z lewej) i Jan Grzesiek.

proceduralno-organizacyjne – przebiegały wyjątkowo wolno. Dość powiedzieć, że do zrealizowania pierwszego istotnego punktu sesji – wyboru przewodniczącego sejmiku – potrzeba było ponad 2,5 godziny.

Jedynym kandydatem na wspomnianą funkcję był, zgłoszony przez koalicję, pochodzący spod Ostrowa Wlkp., poseł PSL Józef Gruszka. – Moim hasłem życiowym jest: „Wielbiąc Boga, służyć ojczyźnie przez służbę człowiekowi” – zareklamował się pretendent. Jego kandydaturę poparło 34 koalicyjnych radnych. Wiceprzewodniczącymi zostali Zenon Kułaga z SLD i Jan Grzesiek z PSL.

Ta część obrad zakończyła się politycznym spięciem, bo do prezydium sejmiku nie dopuszczono żadnego przedstawiciela opozycji (chodziło m.in. o międzypartyjny deal związany z odwrotnym układem sił w Radzie Miasta Poznania; dopiero po 13 miesiącach, w grudniu 1999 roku, trzecim wiceprzewodniczącym został Dariusz Szymczak z AWS). W głosowaniach 9 listopada 1998 r. przepadli zatem wysunięci jako kandydaci na wiceprzewodniczących przez AWS i UW Andrzej Porawski i Jerzy Stępień.

– Zostaliśmy postawieni pod ścianą: „jeżeli wy nam tu, to my wam tam”. A więc my postawiliśmy sprawę odwrotnie. Tego trzeciego wiceprzewodniczącego zawsze jeszcze można wybrać – tłumaczył się przed dziennikarzami przewodniczący klubu SLD Bartłomiej Krasicki.

– Jak teraz postąpimy? Zgodnie z zasadą: „Jak Kuba prawicy, tak prawica Kubie”. SLD postępuje według reguły, że zwycięzca bierze wszystko

i szybko – grzmiał szefujący wówczas radnym AWS Zbigniew Czerwiński.

Marszałek bez jarzma?

Jeszcze tego samego dnia i w tym samym miejscu, kilkanaście minut po zakończeniu I posiedzenia, formalnie rozpoczęła się II sesja sejmiku. Tym razem głównym zadaniem rajców było wyłonienie władzy wykonawczej nowego szczebla samorządu. Tu również, zgodnie z politycznym układem sił, niespodzianek nie było.

Pierwszym marszałkiem województwa wielkopolskiego został (zgłoszony przez SLD) Stefan Mikołajczak ze Skoków, pokonując w głosowaniu wysuniętego przez opozycję Piotra Buczkowskiego. Na wicemarszałków (od początku tak te stanowiska powszechnie nazywano, choć formalnie aż do sierpnia 2001 roku byli to wi-

Wybrany przez sejmik 8 listopada 1998 r. zarząd województwa (od lewej): członkowie Andrzej Nowakowski i Wojciech Jankowiak, wicemarszałkowie Jan Kopczyk i Kazimierz Kościelny, marszałek Stefan Mikołajczak.

– Wyборы miały oczywiście polityczny wymiar. Teraz jed-

– Wyборы miały oczywiście polityczny wymiar. Teraz jed-

– Wyборы miały oczywiście polityczny wymiar. Teraz jed-

Do zrealizowania pierwszego istotnego punktu inauguracyjnej sesji – wyboru przewodniczącego sejmiku – potrzeba było ponad 2,5 godziny

ceprzewodniczący zarządu województwa) wybrano Jana Kopczyka z PSL i Kazimierza Kościelnego z SLD. Członkami zarządu radni ustanowili Wojciecha Jankowiaka z PSL

– Wyборы miały oczywiście polityczny wymiar. Teraz jed-

– Wyборы miały oczywiście polityczny wymiar. Teraz jed-

– Wyборы miały oczywiście polityczny wymiar. Teraz jed-

„GDY MÓJ OJCIEC ZOSTAŁ RADNYM...” – SEJMIKOWE DRUGIE POKOLENIE

Przemysław Ajchler:

– Mając wtedy niespełna 20 lat, zdaje się, że byłem na pierwszym roku studiów i mieszkałem w Gorzowie Wielkopolskim u mojej ukochanej babci i cici. Przysnąć muszę, że czasy studenckie wspominam bardzo dobrze i to był jeden z najcudowniejszych okresów mojego życia. Czy miałem świadomość, że mój ojciec uczestniczy w I sesji sejmiku województwa? Od kiedy skończyłem 18 lat, zawsze brałem udział w wyborach i zapewne wtedy głosowałem tak, jak trzeba, ale czy miałem świadomość, czym jest sejmik? Hmm, ujmę to tak: jako studenta interesowały mnie wtedy inne kwestie niż polityka :) Teraz oczywiście jest zupełnie inaczej. Świadomość polityczna rosła

u mnie wraz z wiekiem i mając niespełna 40 lat, sam zostałem radnym wojewódzkim, z czego zresztą jestem bardzo dumny, choć nigdy wcześniej nie zakładałem ani nie planowałem, że tak się stanie.

Marta Dzikowska:

– Co mogę pamiętać z dnia, w którym odbywała się historyczna inauguracyjna sesja...? Pierwsze wybory do Sejmiku Województwa Wielkopolskiego przeprowadzo-

no w czasie, gdy byłam jeszcze licealistką, a tata był wtedy wójtem Tarnowa Podgórnego. Bardziej niż same wybory pamiętam ich praktyczne skutki... Dla mnie były one takie, że widywałam tatę w domu jeszcze rzadziej niż zwykle, gdyż został wybrany na jednego z radnych, wtedy jeszcze z ramienia Unii Wolności. A przypomnę, że był to czas, w którym można było jednocześnie sprawować funkcję na przykład wójta gminy oraz piastować mandat radnego województwa. Z ręką na sercu muszę przyznać, że do głowy by mi wtedy nie przyszło, iż historia tak zatoczy koło, a ja ćwierć wieku później znajdę się w tym samym miejscu, w którym wcześniej zasiadał tata...

FOT. ARTUR BOJNSKI

wą. Optymistycznie zakładano, że regulujący najważniejsze zasady funkcjonowania samorządowych organów w województwie dokument będzie gotowy w ciągu kilku nastu dni. W rzeczywistości okazało się, że do uchwalenia statutu potrzebne były jeszcze kolejne trzy sesje.

Są tu 25 lat

Troje spośród radnych, którzy byli wśród 60 wybrańców rozpoczynających historię wielkopolskiego sejmiku w 1998 roku, również obecnie zasiada w sejmikowych ławach. To Zbigniew Czerwiński (wówczas AWS, obecnie PiS), Jan Grzesiek (PSL, w 1998 r. formalnie Przymierze Społeczne), Krystyna Kubicka-Sztul (25 lat temu SLD, teraz Nowa Lewica). Uczestnikiem wydarzeń z 9 listopada 1998 roku był również (wtedy nie zasiadał w sejmikowych ławach, ale został wybrany do zarządu województwa) obecny wicemarszałek i radny Wojciech Jankowiak z PSL.

Wymienioną wyżej czwórkę poprosiliśmy o wspomnienia na temat tego, co najbardziej zapamiętali z tamtych sejmikowych początków (wypowiedzi w ramce na stronie 8).

Ciekawostką jest również fakt, że w trakcie ćwierćwiecza wytworzyły się też swoiste rodzinne kontynuacje. W I kadencji radnymi byli m.in. Waldy Dzikowski z UW (do niedawna poseł PO, ostatnio wybrany na senatora) oraz Zbigniew Ajchler (wtedy SLD, do niedawna poseł wybrany z listy KO, a w ostatnich wyborach bezskutecznie ubiegający się o mandat z PiS). W obecnej, VI kadencji sejmiku radnymi (zasiadającymi w klubie PO) są ich dzieci: Marta Dzikowska i Przemysław Ajchler. Także ich zapytaliśmy o wspomnienia na temat tego, co porabiali 25 lat temu, gdy trwała I sesja sejmiku i czy mieli świadomość, w czym biorą udział ich ojcowie.

Na marginesie tej rodzinnej sejmikowej historii można dodać, że przez pierwszy rok VI kadencji sejmiku zasiadał w nim także (w klubie SLD – Lewica Razem) Romuald Ajchler – brat Zbigniewa, wieloletni poseł lewicy. Do niedawna mieliśmy więc w aktywnej polityce trzech Ajchlerów, związanych (mniej lub bardziej formalnie) z przemaformacją: Przemysława z PO, Romualda z Nowej Lewicy i Zbigniewa z PiS... ■

FOT. ARCHIWUM

W czasie wojny polsko-rosyjskiej 1831 roku Ignacy Prądzyński dał się poznać jako niewątpliwie najzdolniejszy polski planista wojskowy.

Generał z Sannik

Wśród wielu oficerów z Wielkopolski, którzy uczestniczyli w powstaniu listopadowym, szczególnie rolę przypadała Ignacemu Prądzyńskiemu.

Marek Rezler

Powstanie listopadowe i wojna polsko-rosyjska lat 1830-1831 najczęściej postrzegane są jako zbrojne wystąpienie ludności Królestwa Polskiego przeciwko władzy rosyjskiej; udział mieszkańców dwu pozostałych zaborów traktowany jest marginesowo. Tymczasem od pewnego czasu badacze przeszłości oceniają nasze wielkie powstania narodowe jako walkę całego społeczeństwa – z tym, że każdy zabór dostosowywał metodę prowadzenia walki do własnych warunków. Utrwaleniem tej postawy była sytuacja podczas powstania styczniowego, gdy Rząd Narodowy traktował wszystkie trzy zabory jako jeden walczący kraj.

Wielkopolskie, listopadowe

W powstaniu listopadowym uczestniczyło kilka tysięcy ochotników z Wielkopolski, których nazwiska pojawiły się później w pracach poświęconych wydarzeniom z lat 1830-1831. Często jednak zapo-

minamy, że wśród najważniejszych dowódców powstania, nierzadko wcześniej służących w regularnej armii Królestwa Kongresowego, byli też Wielkopolanie.

Z tego regionu pochodzili m.in. minister wojny generał Franciszek Morawski (z Pudliszek). Rodowitym poznaniakiem był gen. Klemens Kołaczkowski, szef wojsk inżynierskich armii Królestwa Polskiego. Z Wielkopolski przybył pułkownik, później generał Dezydery Chłapowski, w przyszłości dowódca korpusu działającego na Litwie. Niezwykle barwną postacią był gen. Jan Nepomucen Umiński (rodem z Czełuszczy, osiadły w Smolicach), powstaniec kościuszkowski, potem dowódca huzarów w armii Królestwa Warszawskiego, wreszcie przywódca Związku Kosynierów i więzień twierdzy w Głogowie.

W sumie (łącznie z oficerami ochotniczo przybyłymi z kordonu) około 1/3 generalicji walczącego Królestwa pochodziła z Wielkopolski. Spośród ochotników wyższych stopni z Wielkiego Księstwa Poznańskiego należy też wymienić niegdysiejszego uczestnika szarży pod Somosierrą, pułkownika An-

drzeja Niegolewskiego, który w wojnie polsko-rosyjskiej 1831 roku dowodził jazdą sandomierską.

Zdradzał zainteresowanie

Jednak szczególna rola przypadła w udziale jednemu z najzdolniejszych wyższych oficerów wojny polsko-rosyjskiej, Ignacemu Prądzyńskiemu.

Urodził się 20 lipca 1792 roku w Sannikach w powiecie śremskim, w rodzinie Stanisława Prądzyńskiego h. Grzymała i Marianny z Bronikowskich. Najpierw uczył się w domu, potem w Poznaniu i w Dreźnie pod kierunkiem księdza Franciszka Walezego Jezerskiego, niegdysiejszego ważnego działacza Kuźnicy Kołłątajowskiej. Już wtedy zdradzał wyraźne zainteresowanie inżynierią wojskową, biegle opanował języki łaciński, francuski i niemiecki.

W październiku 1806 roku, po klęsce Prus w bitwach pod Jeną i Auerstedt, wrócił w ojczyście strony i w listopadzie następnego roku wstąpił do 11. pułku piechoty, w stopniu sierżanta. Dał się poznać jako osoba wyjątkowo uzdolniona wojskowo, szybko stał się instruktorem. W 1809 roku wstąpił do Szkoły Aplikacyjnej Artylerii i Inżynierów. Już jako oficer inżynierów miał swój udział w wykonywaniu zadań fortyfikacyjnych i analiz taktycznych na obszarze Królestwa Warszawskiego; z czasem też zyskał sobie opinię najzdolniejszego w armii oficera inżynierii. Od tego czasu też datuje się jego bliska współpraca z rówieśnikiem, późniejszym generałem Klemensem Kołaczkowskim – też inżynierem wojskowym, który z czasem stał się wielkim admiratorem zasług Prądzyńskiego i autorem jego biografii.

Berezyna, Lipsk i Paryż

Sam Ignacy Prądzyński uczestniczył w kampanii rosyjskiej 1812 roku, brał udział m.in. w najcięższych walkach nad Berezyną, był (także później) w sztabie gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, walczył w kampanii 1813 roku i w bitwie pod Lipskiem, przeszedł szlak oddziałów dowodzonych przez księcia Józefa Poniatowskiego i był świadkiem śmierci wodza w nurtach Elstery. Potem uczestniczył w obronie Paryża.

W latach 1814-1815 założył tajny związek „Prawdziwych Polaków”. Należał do wolnomularstwa. Z czasem został odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Virtuti Militari i Legią Honorową, potem również rosyjskim Orderem św. Anny.

W 1815 roku wstąpił do armii Królestwa Polskiego, wykonywał liczne prace studyjne, analizował także w formie memoriałów możliwości wojny Rosji z Prusami i Austrią, uczestniczył w ustalaniu linii demarkacyjnej między Rosją i Prusami, był autorem wielu opinii wojskowych i podręczników. W latach dwudziestych XIX wieku opracował plan Kanału Augustowskiego. W tym czasie był szykanowany (w latach 1826-1829 nawet więziony) za zaangażowanie w Towarzystwie Patriotycznym.

Dowódca pod Iganiami

W czasie wojny polsko-rosyjskiej 1831 roku dał się poznać jako niewątpliwie najzdolniejszy polski pla-

Pod koniec życia Ignacy Prądzyński przyjął propozycję Tytusa Działyńskiego osiedlenia się na stałe w Kórniku, ale niespodziewana śmierć udaremniła te plany

nista wojskowy, zwolennik działania energicznego, ofensywnego, który nie mógł znaleźć wspólnego języka z dowództwem polskim, roztrząsającym klęskę Napoleona w 1812 roku. Przez krótki okres był szefem sztabu wojska, pełnił też funkcję naczelnego wodza. W dniu 10 kwietnia 1831 roku dowodził w zwycięskiej bitwie pod Iganiami, a w sierpniu został mianowany generałem dywizji.

Po klęsce powstania został zesłany do Wiatki (był tam wraz z żoną), gdzie na polecenie cara opracował memoriał na temat wojny polsko-rosyjskiej 1831 roku. Opracowanie spotkało się z wielkim uznaniem władz i przyczyniło się do zwolnienia Prądzyńskiego w 1834 roku z niewoli.

Generał osiadł w Przepiórowie w Sandomierskiem, gdzie w dalszym ciągu prowadził aktywną działalność badawczą i polemiczną na tematy wojskowe, łącznie przygotował ponad 60 analiz, opracowań i memoriałów wojskowych. W 1848 roku został autorem memoriału na temat możliwości i szans wojny między Prusami i Rosją, przez krótki czas rozważanej w Berlinie. Powstańcy węgierscy brali nawet pod uwagę możliwość powierzenia mu dowództwa nad swymi wojskami, ale generał odmówił ze względu na stan zdrowia.

W latach 1822-1823 I. Prądzyński opracował fundamentalny dla armii Królestwa Kongresowego podręcznik „O sztuce wojennej – kurs taktyki”. Jednak wciąż największym dziełem generała są cztery tomy obszernych pamiętników i opracowanie „Czterej ostatni wodzowie polscy przed sądem historii”, wydane już po śmierci autora, w 1865 roku. Ten zasłużony inżynier i oficer zostawił po sobie obszerny zestaw dokumentów i analiz, obecnie przechowywanych w Bibliotece Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Pechowa kuracja

Stan zdrowia uniemożliwił generałowi kontynuowanie aktywnej działalności, wreszcie w 1850 roku Prądzyński wyjechał na kurację „do wód” na Helgolandzie, ale jej nie dokończył; według niektórych źródeł w jej trakcie utonął.

Ignacy Prądzyński ożenił się z Emilią Rutkowską z Miedzechowa. Spośród ich pięciorga dzieci dorosłości dożyły córki Helena – malarka i Sylwia – pisarka.

Miejsca pochówku generała nie udało się odnaleźć, dlatego w 1997 roku w Krypcie Zasłużonych Wielkopolan w Poznaniu umieszczono jedynie ozdobną urnę z cmentarza na Helgolandzie.

Wielu wybitnych Wielkopolan po opuszczeniu rodzinnych stron zrywało kontakt z macierzystym regionem; tak postąpił m.in. Karol Kurpiński. Niektórzy, jak Wojciech Bogusławski, bywali tu często. Ignacy Prądzyński po wstąpieniu do wojska Królestwa Warszawskiego, a potem Królestwa Kongresowego, od czasu do czasu bywał z wizytą w Wielkopolsce, a pod koniec życia przyjął propozycję Tytusa Działyńskiego osiedlenia się na stałe w Kórniku. Niestety, niespodziewana śmierć na Helgolandzie udaremniła te plany.

Po latach miejsca pochówku generała nie udało się odnaleźć. Dlatego w 1997 roku w Krypcie Zasłużonych Wielkopolan w Poznaniu umieszczono jedynie ozdobną urnę z cmentarza na Helgolandzie.

Imię generała Ignacego Prądzyńskiego nosiły (niektóre noszą nadal) jednostki wojskowe w Przemyślu, Szczecinie i w Krakowie. Wielokrotnie upamiętniano go w Augustowie, gdzie pamięć o nim jest szczególnie pielęgnowana. W Nowych Iganicach jest natomiast patronem szkoły podstawowej. ■

FOT. ARTUR BOŃSKI

Co jest ważne dla unijnych samorządów?

Wielkopolanie byli wśród kilku tysięcy uczestników Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli.

Marszałek Marek Woźniak i Tetiana Jehorowa-Lucenko podczas sesji Europejskiego Komitetu Regionów, na której debatowano o wsparciu władz lokalnych i regionalnych dla Ukrainy.

Przewodniczący sejmikowej Komisji Edukacji i Nauki Filip Kaczmarek reprezentował nasz region podczas warsztatu zorganizowanego w siedzibie wielkopolskiego biura w Brukseli.

Prezes konińskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Maciej Sytek wziął udział m.in. we współorganizowanym przez BIWW warsztacie związanym z transformacją energetyczną.

Ponad 7 tysięcy samorządowców, dziennikarzy, przedstawicieli świata nauki, biznesu i organizacji pozarządowych wzięło udział w tegorocznej, 21. już edycji EWRC. Odbywające się na początku października w Brukseli sesje, konferencje, debaty, warsztaty (m.in. o stanie samorządów w UE, o przyszłości Europy w kontekście jej spójności i rozwijania demokracji) łączyło hasło: „Dobrze prosperujące regiony to silniejsza Europa”.

Bo – jak przypominała podczas sesji inauguracyjnej EWRC, która odbyła się 9 października w Parlamencie Europejskim, unijna komisarka ds. spójności Elisa Ferreira: – Europa jest tak silna, jak najsłabszy z jej regionów.

We wspomnianym wydarzeniu, a także w odbywającej się równoległe sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów wziął udział marszałek Marek Woźniak. W jej ramach odbyła się m.in. deba-

ta dotycząca wsparcia władz lokalnych i regionalnych dla Ukrainy, z udziałem Andrija Sadowego, mera Lwowa, oraz Tetiany Jehorowej-Lucenko, nowej przewodniczącej Ukraińskiego Stowarzyszenia Rad Okręgowych i Regionalnych. Podziękowała ona za dotychczasowe wsparcie, jakie Ukraina otrzymała od władz lokalnych i regionalnych z Europy (przypomnijmy, że jej rodzimy obwód charkowski to region partnerski Wielkop-

ski, szczególnie wspomagany przez nasze województwo).

Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli było współorganizatorem dwóch warsztatów odbywających się w ramach BIWW.

Pierwszy z nich (przygotowany we współpracy z województwem kujawsko-pomorskim oraz partnerami z Czech i Chorwacji) odbył się w siedzibie BIWW, a dotyczył tematyki zatrzymywania talentów w regionach. Wielkop-

skę reprezentował przewodniczący sejmikowej Komisji Edukacji i Nauki, byty europoseł Filip Kaczmarek. W debacie podkreślił on m.in. wysoki rozwój gospodarczy Polski (w tym ponadprzeciętny wzrost PKB naszego regionu), co sprzyja faktowi, że staliśmy się krajem o dodatniej migracji netto.

W EWRC uczestniczyli też przedstawiciele samorządowej Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie. Jej prezes Maciej Sytek wziął udział

m.in. w drugim z „wielkopolskich” warsztatów. Spotkanie na temat zmian behawioralnych w zakresie transformacji energetycznej miało miejsce w przedstawicielstwie Irlandii Północnej (jednego z kilku partnerów warsztatu). Prezes ARR przedstawił wielkopolskie rozwiązania dotyczące zmian w energetyce, zwłaszcza we wschodniej części regionu i zaapelował, w kontekście zielonych źródeł energii, by Europa nie pozostawała w tyle.

ABO, BIWW

Dobrze się podzielić

Z chorwackimi uczestniczkami akademii spotkał się w UMWW marszałek Marek Woźniak.

Wielkopolska Akademia Samorządności powróciła do aktywności po covidowej przerwie.

Realizowany od 2015 roku program WAS (zawieszony na kilka lat z powodu pandemii) to nawiązanie do wsparcia, jakie po 1989 roku otrzymała Polska w zakresie szkolenia kadr urzędniczych na szczeblu samorządowym. Wielkopolanie gościli dotąd urzędników m.in. z Gruzji, Mołdawii, Rumunii.

W dniach 23-29 października przebywały w naszym regionie dwie przedstawicielki administracji partnerskiej zupanii vukovarsko-srijemskiej z Chorwacji. W ramach programu miały okazję zapoznać się z zarządzaniem finansami i budżetem woje-

wództwa, a także z kompetencjami samorządu w obszarze turystyki. Wzięły udział w Targach Regionów i Produktów Turystycznych „Tour Salon” oraz odwiedziły wybrane instytucje kultury.

W UMWW stażystki spotkały się 25 października z marszałkiem Markiem Woźniakiem, który wręczył im okolicznościowe certyfikaty WAS. – Dobrze jest podzielić się doświadczeniami i dowiedzieć czegoś od partnerów – podsumował ideę takiej międzynarodowej kooperacji samorządowców marszałek. Podczas rozmowy poruszono kwestię promocji turystycznej partnerskich regionów, które łączy brak dostępu do morza oraz do gór.

ABO

Upomnieli się o Poczobuta

Stanowisko w sprawie uwolnienia Andrzeja Poczobuta przyjęli uczestnicy obradującego 17 października we Wrocławiu Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej.

Samorządowcy – wśród nich przewodnicząca wielkopolskiego sejmiku Małgorzata Waszak-Klepka – potępiła prześladowania polityczne wobec Związku Polaków na Białorusi. Zaapelowali o uwolnienie skazanego na 8 lat więzienia o zastrzyżonym rygorze Andrzeja Poczobuta – dziennikarza i wiceprzewodniczącego wspomnianego związku.

„Kierujemy nasz mocny głos w stronę opinii publicznej w Polsce, w stronę społeczności i organizacji międzynarodowych, by nie ustawały w skutecznych działaniach w obronie demokracji i poszanowania praw człowieka oraz w obronie Polaków i Białorusinów prześladowanych na Białorusi przez reżim Łukaszenki” – napisali przewodniczący we wspólnym stanowisku.

Ponadto konwent przyjął uchwałę „w sprawie re-

Przewodniczący sejmików województw obradowali tym razem na Dolnym Śląsku.

komendowania Związkowi Województw Rzeczypospolitej Polskiej postulatów zmian niektórych przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi” (chodzi o usprawnienie działania organów samorządu w postępowaniu sądowo-administracyjnym). Przewodniczący sejmików dyskutowali też we Wrocławiu o współpracy zagranicznej samorządów województw, zwłaszcza w obszarach gospodarki i ekologii.

Konwent Przewodniczących Sejmików Województw RP jest organem opiniodaw-

czo-doradczym Związku Województw RP. Do jego zadań należy m.in. podejmowanie inicjatyw na rzecz rozwoju regionów, opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących samorządu terytorialnego. W posiedzeniach konwentu uczestniczą też (z głosem doradczym) dyrektorzy biur/kancelarii sejmików.

Przypomnijmy, że poprzednie obrady tego gremium – w związku z półrocznym przewodnictwem sprawowanym wówczas przez Wielkopolskę – odbyły się w czerwcu 2023 roku w Poznaniu.

ABO

Debata we Francji

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak wziął udział w 45. sesji plenarnej Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy.

W trakcie obrad, trwających od 24 do 26 października w Strasburgu we Francji, dyskutowano m.in. o wojnie Rosji z Ukrainą, trudnej sytuacji antywojennych działaczy politycznych i więźniów sumienia w Rosji, napięciach w Górskim Karabachu, roli regionów w transformacji energetycznej, a także o znaczeniu mediów lokalnych jako strażników demokracji.

Podczas sesji wybrano nowego przewodniczącego izby, którym na liczącą dwa i pół roku kadencję został Marc Cool z Belgii. Zmienił się też przewodniczący Izby Regionów, w której zasiada Wojciech Jankowiak. Został nim pochodzący z Turcji Tunç Soyer.

Kongres przyjął też raporty dotyczące stosowania Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego w kilku państwach członkowskich Rady Europy oraz sprawozdania z monitoringu wyborów lokalnych w Albanii i armeńskim Erewaniu.

RAK

Cenna pomoc dla strażaków

Wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego, zgodnie z zapisami ustawowymi, przeznaczają znaczną część swoich dochodów na poprawę bezpieczeństwa na drogach.

W poprzednim wydaniu „Monitora” pisaliśmy o jubileuszu wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego. Wspominaliśmy nie tylko podstawową działalność WORD-ów, ale też ich zaangażowanie w poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, m.in. poprzez doposażanie jednostek ochotniczej straży pożarnej w niezbędny do funkcjonowania sprzęt.

Znaczenie tych działań doceniają władze samorządowe naszego województwa. Wicemarszałek Wojciech Jankowiak wspominał podczas jubileuszowej gali właśnie o znaczącym wkładzie wielkopolskich ośrodków w proces doposażania OSP. To przecież te jednostki są często pierwsze na miejscu wypadku i udzielają niezbędnej pomocy ofiarom zdarzeń komunikacyjnych.

4 mln zł z Poznania

Poznański WORD w ramach swoich wydatków, zatwierdzonych corocznie przez Wojewódzką Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Poznaniu, przeznacza środki m.in. na zakup niezbędnego dla policji i ochotniczych straży pożarnych wyposażenia. Co roku sprzęt wart wiele tysięcy złotych trafia w ręce tych, którzy dbają o nasze bezpieczeństwo na drogach. Warto wspomnieć, że na przestrzeni 25 lat swojej działalności poznański WORD przezna-

Jednostki OSP są często pierwsze na miejscu wypadku, dlatego ważne są m.in. odpowiedni sprzęt i regularne ćwiczenia.

czył na ten cel ponad 4 mln złotych.

W 2023 roku ośrodek w Poznaniu zakupił sprzęt dla 24 jednostek ochotniczej straży pożarnej z powiatów wrzesińskiego, obornickiego, gnieźnieńskiego, śremskiego, poznańskiego i szamotuńskiego. Potrzeby jednostek są bardzo zróżnicowane: od podstawowych narzędzi, np. pachółków czy rozsiewacza sorbentu, do wyspecjalizowanego sprzętu ratującego życie, jak defibrylatory.

Tradycyjnie już w drugiej połowie roku przedstawicie-

le poznańskiego WORD-u wspólnie z wicemarszałkiem Wojciechem Jankowiakiem spotkali się z druhami z OSP, by przekazać im sprzęt, o który wnioskowali.

Defibrylatory i flary

W Centrum Badań i Rozwoju Nowoczesnych Technologii w Grzymysławicach koło Wrześni 28 września przedstawiciele jednostek OSP z Zielińca, Czeszewa, Węgiełek, Targowej Górki, Kaczanowa i Pyzdr odebrali m.in. defibrylatory, flary ostrzegawcze, zestawy ratownicze PSP

R1 z deskami do transportowania uszkodzonych, zestawy podpór do stabilizo-

strażakami z kilku powiatów. W Starostwie Powiatowym w Szamotułach prze-

Jednostki OSP są często pierwsze na miejscu wypadku i udzielają niezbędnej pomocy ofiarom

wania pojazdów po wypadku, narzędzia do przecinania szyb.

4 października natomiast odbyło się spotkanie ze

kazano sprzęt dla jednostek OSP w Kłodzisku (zestaw do przecinania szyb, narzędzie ratownicze HOOLIGAN, zestaw szyn Kramera) oraz

w Pniewach (defibrylator, zestaw apteczek). W siedzibie OSP Parkowo zorganizowano spotkanie z lokalną drużyną oraz z przedstawicielami OSP w Ludomach, Skrzetuszu i Dąbrowce Leśnej. Do rąk strażaków trafiły defibrylatory, zestaw podpór do stabilizacji, prądowica, zestaw narzędzi. Z kolei w Kostrzynie ochotnicy (z lokalnej OSP oraz jednostek z Modliszewa i Czarniejewa) otrzymali sprzęt w postaci zestawów: stalowych podpór, do przecinania szyb, flar ostrzegawczych, a także defibrylatora.

W śremskiej jednostce zebrały się OSP z Mącznik, Środy Wielkopolskiej, Śremu, Małachowa, Sulęcinka, Dalewa i Chwałkowa Kościelnego, którym zostały podarowane m.in. defibrylator, zestaw ratowniczy PSP R1 z deską ortopedyczną, agregat prądowocowy, najaśnica, torba OSP R0.

Jednostki miały różne potrzeby, dlatego cieszymy się, że mogliśmy je choć częściowo zaspokoić. Zdajemy sobie sprawę, że nie wszyscy wnioskujący otrzymali potrzebny im sprzęt. Dokładamy jednak starań, by w ramach naszych możliwości budżetowych realizować dalsze zakupy potrzebnego sprzętu. Wiemy doskonale, jak ważne jest sprawne działanie wyspecjalizowanych drużyn strażaków ochotników, niosących pomoc na drogach naszego województwa.

Marek Szykor WORD Poznań

W 2023 r. WORD w Poznaniu kupił sprzęt dla 24 jednostek ochotniczej straży pożarnej.

W spotkaniach ze strażakami uczestniczył m.in. wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Wspieramy osoby z niepełnosprawnością

Uczniowie kaliskiej szkoły wzięli udział w jesiennych wizytach studyjnych w powiecie tureckim.

3 i 5 października odbyły się wyjazdy studyjne, do udziału w których zaproszeni zostali uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 im. plutonu Głuchoniemych AK w Kaliszu. W ramach wydarzenia zorganizowano warsztaty fotograficzne oraz zajęcia z produkcji naturalnych kosmetyków.

O defaworyzowanych

Strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, zakładają włączenie społeczne osób z tzw. grup defaworyzowanych. Najczęściej są to osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach, ale w dużej mierze problem wykluczenia społecznego dotyka również osoby z niepełnosprawnościami.

Szansą na poprawę ich sytuacji są fundusze europejskie, które umożliwiają realizację przedsięwzięć aktywizujących osoby z grup defaworyzowanych.

– Realizując całe spektrum inicjatyw służących obszarom wiejskim Wielkopolski, nie zapominamy o tych, którzy wymagają szczególnego wsparcia. Mowa tutaj o osobach z niepełnosprawnościami. Samorząd wojewódz-

FOT. ZY. ADRIAN KAPUŚCINSKI

Jednym z zadań dla uczestników zajęć fotograficznych było ułożenie historii z ośmiu wybranych prac z więziennej sesji zdjęciowej.

twą w ramach zadań jednostki regionalnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich przygotował wyjazdy studyjne dla dzieci i młodzieży ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 im. plutonu Głuchoniemych AK w Kaliszu – mówi pomysłodawca przedsięwzięcia, wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Staliśmy się stworzyć atrakcyjną ofertę, jak najlepiej dostosowaną do potrzeb uczniów tej szkoły.

Sztuka fotografii

Młodzież kaliskiej placówki to osoby dotknięte wadami słuchu, ale również osoby będące w spektrum autyzmu. Wymagają specjalnego programu nauczania, uwzględniającego ich specyficzne

potrzeby. Uczniowie ośrodka biorący udział w wyjazdach studyjnych kształcą się w kierunku technik fotografii i multimediów. W związku z tym tematyka tych wyjazdów została w dużej mierze oparta o kwestie związane z fotografią.

Młodzież wzięła udział w warsztatach fotograficznych pod okiem gnieźnieńskiego fotografa Waldemara Stube, którego charyzma pozwoliła otworzyć się uczestnikom na nową wiedzę i z ciekawością spojrzeć na sztukę, jaką jest fotografia. Uczniowie opowiadali o swoich pasjach i zainteresowaniach, które poza zdjęciami skupiały się wokół muzyki, filmu i literatury.

– W zawodzie fotografa bardzo ważne jest, aby rozwijać

Na zdjęciu warsztaty wytwarzania naturalnych kosmetyków w Inkubatorze Przetwórstwa Lokalnego w Krwonach.

swoje horyzonty, interesować się szeroko pojętą sztuką, czerpać inspiracje z obrazów filmowych lub scen literackich – mówi do uczestników warsztatów Waldemar Stube.

Uczniowie mieli za zadanie przeanalizować sesję zdjęciową wykonaną przez fotografa w więzieniu, wybrać najlepsze zdjęcia i ułożyć je w jedną, spójną historię. Mogli również obejrzeć prace najlepszych na świecie artystów fotografii, nagrodzone w konkursie World Press Foto i podzielić się swoimi wrażeniami.

Następnie każdy z uczestników otrzymał karteczkę z hasłem, które miało być motywem przewodnim zdjęcia do wykonania w otoczeniu małowniczo położonego wigmawu w Russocicach (gmi-

na Władysławów). Drugie zdjęcie, które miała wykonać młodzież, to portret lub autoportret.

Prace zostały następnie ocenione przez wymagającą jury, czyli samych uczestników warsztatów, którzy dość zgodnie wyłonili najlepsze zdjęcia. Na zakończenie każdy z uczniów otrzymał pamiątkowy certyfikat, potwierdzający udział w warsztatach.

Jak zrobić kosmetyki?

Uczestnicy wyjazdu udali się następnie do Krwon w gminie Brudzew, gdzie mieści się siedziba Turkowskiej Unii Rozwoju T.U.R., jednej z 28 wielkopolskich lokalnych grup działania wdrażających strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

w ramach PROW 2014-2020. W siedzibie LGD funkcjonuje Inkubator Przetwórstwa Lokalnego, w którym odbyły się zajęcia z wyrobu naturalnych kosmetyków.

Prezes stowarzyszenia Magdalena Ciołek opowiedziała o jego działalności oraz o budynku, w którym wcześniej mieściła się szkoła podstawowa, a obecnie znajdująca się przestrzeń wspierająca aktywność lokalną mieszkańców. Młodzież pod okiem pracowników LGD przeniosła się w pachnący świat kosmetyków i własnoręcznie wykonała kąpieli oraz różne smarowidła do ciała. Każdy z uczestników zabral do domu zrobione produkty, ale i nabył nowe umiejętności.

– Przedsięwzięcie współfinansowane jest ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i miało na celu aktywizację osób z niepełnosprawnościami, ułatwiającą ich wchodzenie na rynek pracy – podkreśla Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWW. – To pierwsza z cyklu takich inicjatyw, skierowanych do osób z niepełnosprawnościami. Kolejne podobne zadania zaplanowano w latach 2024 i 2025.

90 milionów euro dla wielkopolskiej wsi

Samorząd województwa kończy realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Jednocześnie trwają prace związane z uruchomieniem środków z nowej perspektywy finansowej UE.

Mowa o około 90 milionach euro w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Fundusze te zostaną przeznaczone na scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym, wsparcie infrastruktury na obszarach wiejskich, wdrażanie koncepcji inteligentnych wsi

oraz dobrze już znaną inicjatywę LEADER.

Ten ostatni obszar wsparcia realizowany będzie przy udziale 30 lokalnych grup działania. Grupy te opracowały swoje strategie, co ważne – finansowane z kilku różnych funduszy, dzięki czemu pula środków do dyspozycji będzie odpowiednio wyższa.

Wdrażanie Planu Strategicznego WPR 2023-2027 za pośrednictwem Samorządu Województwa Wielkopolskiego jest możliwe dzięki umowie delegowania zadań agencji płatniczej. W skrócie chodzi o przekazanie uprawnień sa-

FOT. ADRIAN KAPUŚCINSKI

Wicemarszałkowie województwa Krzysztof Grabowski i Wojciech Jankowiak podpisali 19 października umowę delegowania zadań z ARiMR. Dzięki niej wielkopolski samorząd będzie uczestniczył we wdrażaniu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

morządowi województwa przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do ogłaszania naborów, dokonywania oceny wniosków, podpisywania umów i rozliczenia projektów w nowej perspektywie finansowej. Taki dokument podpisali 19 października wicemarszałkowie Krzysztof Grabowski i Wojciech Jankowiak.

– Pierwsze nabory w ramach nowego rozdania środków unijnych powinny odbyć się już w 2024 roku. Na dalszy rozwój wielkopolskiej wsi przewidziano fundusze rzędu 90 milionów euro. To

pieniądze pochodzące z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Nie zapominamy jednak, że do dyspozycji beneficjentów będzie także 50 milionów euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – podkreśla wicemarszałek Krzysztof Grabowski, odpowiedzialny za nadzór nad realizacją Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Planu Strategicznego dla WPR 2023-2027 w województwie wielkopolskim.

UNIA EUROPEJSKA

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redaguje Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Jesienna szansa na unijne dotacje

Troszczysz się o środowisko? Chcesz, aby kolejne pokolenia także mogły oddychać czystym powietrzem? Dobrze się składa!

Ostatni kwartał roku zaczął się mocnym akcentem. Ogłoszono kilka istotnych naborów wniosków z programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Jest w czym wybierać.

Rozbudują kanalizację

Aż 100 mln zł zasili rozwój zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej (działanie 2.7). Na unijne dotacje mają szansę inwestycje związane z budową, przebudową i modernizacją sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków. Ważne, by zgłaszane przedsięwzięcia były ujęte w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).

O pieniądze mogą ubiegać się m.in. instytucje odpowiedzialne za gospodarkę wodną, samorządy, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, spółki wodne. Nabór trwa do 15 grudnia. Z funduszami UE łatwiej będzie też samorządom zachęcać mieszkańców do przesiadania się z samochodu do komunikacji publicznej. Dlaczego?

Na transport publiczny

Zakup niskoemisyjnego tabo-ru dla transportu publicznego, budowa i rozbudowa sieci autobusowych oraz ścieżek rowerowych to kolejne przedsięwzięcia wspierane w ramach trwającego konkursu (działanie 3.1). Przyszli beneficjenci mogą ubiegać się o dotacje na – ogólnie mówiąc – wszystko, co zachęci mieszkańców miast do przesiadania się z samochodów do autobusów albo na rowery.

Na wsparcie z UE mają szansę również przedsięwzięcia związane m.in. z cyfryzacją transportu miejskiego, rozwojem centrów przesiadkowych, dworców, infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej.

Na realizację projektów dotyczących rozwoju zrównoważonej mobilności miejskiej przeznaczono 100 mln zł. O pieniądze mogą ubiegać się np. samorządy, organizatorzy i operatorzy publicznego transportu zbiorowego, zarządcy dróg publicznych. Nabór potrwa do 31 stycznia 2024 r.

Trwające nabory koncentrują się zwłaszcza na ochronie środowiska i klimatu.

Klimat się zmienia

W jesiennym rozdaniu sporą pulę pieniędzy (25 mln zł) będzie można zdobyć także na zwiększanie odporności na zmiany klimatyczne (działanie 2.5). To m.in. doposażenie służb w sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych i przy usuwaniu skutków zjawisk katastrofalnych. Za unijne dotacje będzie można budować systemy pro-

gnozowania oraz ostrzegania środowiskowego i meteorologicznego (np. służące dokładnej identyfikacji i mapowaniu obszarów zagrożenia).

Wnioski o dotacje mogą składać jednostki samorządu terytorialnego, policja, straż pożarna i służby ratownicze, organizacje pozarządowe. Uwaga! Nabór dedykowany jest wyłącznie jednostkom OSP działającym w Krajowym Systemie

Ratowniczo-Gaśniczym oraz jednostkom Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Dokumenty można składać do 22 grudnia.

***

Miesiąc temu pisaliśmy o porozumieniach w sprawie utworzenia w Wielkopolsce siedmiu ZIT-ów (zintegrowanych inwestycji terytorialnych), a już teraz informujemy o pierwszych naborach. Aglo-

meracja poznańska przyjmuje wnioski do końca lutego 2024 r. w dwóch konkursach. Pierwszy z nich dotyczy realizacji przedsięwzięcia „Wsparcie małej retencji wodnej i rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na obszarze Metropolii Poznań – Etap I” (działanie 2.6). Dostępna pula to ponad 30,5 mln zł. Drugi obejmuje przeprowadzenie projektu „Zrównoważona mobilność miejsca w Metropolii Poznań – Etap I”. W tym przypadku do wydania jest ponad 30 mln zł.

***

To niejedynie konkursy, które są dostępne z puli Funduszy Europejskich dla Wielkopolski. Nie przegap szansy na zdobycie wsparcia finansowego dla swojego projektu! Śledź stronę www.funduszeUE.wielkopolskie.pl, gdzie regularnie publikowane są informacje o kolejnych naborach. Pamiętaj, że wnioski przyjmowane są wyłącznie w formie elektronicznej za pośrednictwem systemu informatycznego LSI 2021+. Teraz to twój czas, aby się zgłosić i zrealizować swoje plany.

MARK

Jest droga oraz ścieżka dla rowerzystów

30 września podsumowano inwestycję na drodze wojewódzkiej nr 306 pomiędzy Bukiem i Stęszewem, a to niejedynie zadanie drogowe z wkładem UE.

Rozbudowano 13 kilometrów drogi. Na tym odcinku wybudowano chodniki, poszerzono istniejącą konstrukcję nawierzchni, powstały odwodnienie i kanalizacja deszczowa oraz wykonano elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

– Jest teraz komfortowo i nowoczesnie – mówią mieszkańcy.

Podsumowaniu prac, na które przeznaczono 33 mln zł z funduszy unijnych, towarzyszyły rajd rowerowy oraz piknik rodzinny przy dworze w Skrzyńkach. Uczestniczyli w nim mieszkańcy gmin Buk i Stęszew, którzy dojechali do miejsca wydarzenia na rowerach.

Miłośnicy jednośladów testowali przy okazji nową ścież-

Peleton z Buku poprowadzili wicemarszałek Wojciech Jankowiak i burmistrz Buku Paweł Adam.

kę, która powstała w ramach rozbudowy DW 306. I tak, mieszkańcy gminy Buk przejechali 4-kilometrowy odcinek z siedziby swojej gminy do Skrzynek. Do tego samego miejsca dojechali mieszkańcy gminy Stęszew, pokonując 9-kilometrowy dystans.

W wydarzeniu wzięli udział wicemarszałek Wojciech Jan-

kowiak, który podkreślił, że droga wojewódzka nr 306 jest jedną z ważniejszych tras będących w gestii Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

– Charakteryzuje się dużym natężeniem ruchu samochodów, a teraz pewnie, dzięki nowej ścieżce rowerowej, chętnie będzie się nią

poruszało wielu rowerzystów – mówił Wojciech Jankowiak.

Zakończona modernizacja drogi, której wartość to 44,5 mln zł, jest znakomitą dowodem na to, że bez dofinansowań z Unii Europejskiej wielu inwestycji po prostu nie udałooby się zrealizować, bowiem aż 33 mln zł to środki z WRPO 2014-2020, a pozostałą część dołożył samorząd województwa.

...

W październiku otwarto także przebudowany odcinek drogi wojewódzkiej nr 305 od miejscowości Solec do mostu na Południowym Kanale Obry. Zakończenie inwestycji oznacza, że cały odcinek DW 305 przebiegający przez gminę Przemęt został już zmodernizowany. Koszt prac wykonanych na łączącym 1,7 km długości odcinku drogi wyniósł 12,6 mln zł, z czego 5,7 mln zł to dofinansowanie unijne w ramach WRPO 2014-2020.

MARK

Dobrze poinformowani

Świadomość Polaków na temat polityki spójności, a także korzyści płynących z naszego członkostwa w UE jest najwyższa w całej Wspólnocie. Pokazują to wyniki najnowszego „Eurobarometru”.

Taka wiadomość cieszy! Dzięki skutecznym i właściwie prowadzonym działaniom informacyjno-promocyjnym na temat polityki spójności (której lwią częścią są programy regionalne) Polacy są obecnie najlepiej poinformowanym społeczeństwem w Unii Europejskiej.

Szkolenia były okazją do wymiany doświadczeń.

Komunikacja w perspektywie 2021-2027 odgrywa ogromną rolę w całym systemie wdrażania funduszy europejskich, stąd istotne jest podnoszenie wiedzy osób odpowiedzialnych za rozliczenia.

To właśnie dla nich zorganizowano szkolenie, w którym w rolę prowadzących wcielił się pracownicy oddziału informacji, promocji i szkoleń DPR UMWW. Opowiedzieli m.in. o obowiązkach informacyjno-promocyjnych, i nowej kampanii.

MARK

Pomoc na światowym poziomie

Szpital im. W. Degi otrzymał kolejną unijną dotację na rehabilitację dzieci z porażeniem mózgowym.

Wielkopolsce według szacunków żyje około 1,1 tys. pacjentów z mózgowym porażeniem dziecięcym (MPD). Tacy pacjenci cierpią na ruchy mimowolne, mają problemy z mówieniem, jeźdzeniem. Niektórzy chorzy w ogóle nie są w stanie się poruszać.

– Każdy rodzic wie, jak wielką radość odczuwa, gdy dzieci stawiają pierwsze kroki. Kiedy zaczynają chodzić niepełnosprawni, ta radość jest jeszcze większa. Tę radość rodziców przeżywamy razem z nimi – mówił w zeszłym roku prof. Marek Józwiak podczas rozstrzygnięcia plebiscytu „Łączy nas WIELkopolskie”.

Profesor kieruje Kliniką Traumatologii i Ortopedii Dziecięcej i Rehabilitacyjnej Szpitala Klinicznego im. Wiktora Degi w Poznaniu. To właśnie tutaj od blisko pięciu lat realizowany był projekt zapewniający kompleksową rehabilitację pacjentów z mózgowym porażeniem dziecięcym. Inicjatywa wygrała zeszłoroczny plebiscyt (w kategorii „Łączy nas... społeczna misja”). Nagrodą była ukoronowaniem dotychczasowych osiągnięć

FOT. ARCHIWUM BENEFICJENTA

Za rok w nowej lokalizacji powstanie Centrum Technologicznie Wspomaganej Rehabilitacji.

poznańskiego szpitala, który na rehabilitację najmłodszych pozyskał prawie 20 mln zł dotacji z WRPO 2014-2020.

Co dzieło się w tym czasie? Szpital im. W. Degi, jako jeden z nielicznych ośrodków w kraju, prowadził nowatorską terapię poprawy jakości chodu dzieci i młodych osób dorosłych z MPD. Dzięki unijnej dotacji w lecznicy powstało Centrum Technologicznie Wspomaganej Rehabilitacji, wyposażone w nowoczesny sprzęt medyczny, m.in. zrobotyzowane systemy wykorzystują-

ce wirtualną rzeczywistość. Terapia skierowana była do osób w wieku od 5 do 21 lat. W ciągu czterech lat z turnusów skorzystało prawie tysiąc chorych.

Teraz program rehabilitacji młodych pacjentów z MPD będzie kontynuowany aż do 2026 r. i to na jeszcze szerszą skalę. Wartość projektu opiewa na kwotę prawie 51,5 mln zł, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 wynosi ponad 36 mln zł. Umowę w tej sprawie podpisa-

li 27 października wicemarszałek Wojciech Jankowiak i dr n. med. Przemysław Daroszewski, dyrektor szpitala im. Wiktora Degi w Poznaniu. Finansowanie projektu w wysokości 12,8 mln zł zapewnił również budżet państwa.

Przedsięwzięcie może objąć prawie 1100 dzieci i młodych dorosłych w wieku 5-21 lat z Wielkopolski. Na wsparcie mogą liczyć także rodzice i opiekunowie (szkolenia i sesje indywidualne), a w przedsięwzięciu będzie zaangażowanych aż 180 rehabilitantów,

którzy wezmą też udział w zajęciach edukacyjnych.

Jak to będzie wyglądało w praktyce? Zespół terapeutyczny wraz z pacjentem określi indywidualizowany cel terapii oraz zadba o wypracowanie motywacji u pacjenta. Dzięki intensyfikacji terapii cykl rehabilitacyjny będzie trwał dwa tygodnie (10 sesji). Każda osoba może uczestniczyć w terapii 3 razy w roku i maksymalnie 9 razy podczas trwania projektu.

Zapewnione zostanie również wsparcie niwelujące bariery finansowe dla uczestników i ich opiekunów, tj. w razie potrzeby osoby zamieszkujące w odległości większej niż 30 km od miejsca realizacji świadczeń otrzymają zakwaterowanie i transport do miejsca realizacji świadczeń.

Specjaliści podkreślają, że tylko wczesna, kompleksowa i ciągła rehabilitacja przynosi efekty w leczeniu pacjentów z MPD. Kluczowa jest rehabilitacja zaburzeń chodu, w której stosuje się obecnie na świecie zrobotyzowane systemy, wykorzystująca m.in. wirtualną rzeczywistość. Takich rozwiązań nie zabraknie w poznańskim szpitalu. MARK

Zagłosuj!

Doceniasz zmiany wprowadzone przy wsparciu funduszy UE? Zagłosuj i wybierz z nami najlepsze unijne projekty w plebiscycie „Łączy nas WIELkopolskie”.

Biznes, kultura, architektura, lokalne społeczności, ekologia – we wszystkich tych obszarach od lat obecne są fundusze europejskie, przyczyniając się do pozytywnych zmian w regionie. Spośród tysięcy zrealizowanych projektów wybraliśmy 20, z grona których to internauci w ramach plebiscytu „Łączy nas WIELkopolskie” wskażą najlepsze.

Głosować można do 13 listopada za pośrednictwem strony laczynaswielkopolskie.pl.

Zasady są proste: każdego dnia możesz oddać jeden głos na wybranego beneficjenta w każdej z czterech kategorii. Zwieńczeniem plebiscytu będzie wydarzenie z udziałem nominowanych oraz gości pt. „Jak wiele nas łączy”, zaplanowane na początek 2024 roku. MARK

Seniorzy pod dobrą teleopieką

„Już szron na głowie, już nie to zdrowie...” – śpiewali pół wieku temu Starsi Panowie. Dziś pewnie by się zdziwili, jak wielu dotyczą te słowa. Polska dołączyła bowiem do krajów starzejących się.

Według prognoz do 2050 roku odsetek osób w wieku 65+ w Polsce wzrośnie blisko dwukrotnie.

Światowa Organizacja Zdrowia podkreśla znaczenie dobrej kondycji osób dojrzałych. Z pewnością w jej utrzymaniu pomaga każda aktywność: zawodowa, rodzinna, ale też angażowanie się w życie społeczne, uprawianie sportu, turystyki, realizacja pasji i działań twórczych.

Ze środków UE od lat powstają w regionie środowiskowe centra wsparcia seniorów czy domy pomocy społecznej. Ta oferta będzie dalej rozwijana z puli Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej rozpoczyna właśnie realizację projektu „Wiel-

FOT. ARCHIWUM

Według prognoz do 2050 r. odsetek osób w wieku 65+ w Polsce wzrośnie blisko dwukrotnie.

kopolskie telecentrum opieki”. Jak sama nazwa wskazuje, będą w nim rozwijane nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, a konkretnie teleopieka. Przez całą dobę będą czuwać ratownicy medyczni, by senior objęty programem teleopieki mógł wezwać pomoc.

Drugim elementem będzie telecentrum społeczne, słu-

żące temu, by porozmawiać o innych niż zdrowotne problemach, np. z psychologiem czy pracownikiem socjalnym. To będzie forma „leku” na samotność, która bardzo często dotyka osoby starsze.

Usługi obejmą nie tylko seniorów, ale także opiekunki i opiekunów osób starszych. Z jednej strony dadzą im pewność, że w razie potrzeby do

starszej osoby szybko dotrze pomoc medyczna, a z drugiej strony będą mogli oni skorzystać zarówno z informacji i porad w telecentrum społecznym, jak i z przygotowanych specjalnie dla nich szkoleń.

W 70 gminach województwa wielkopolskiego powstaną centra wsparcia seniora i zostaną powołani koordynatorzy wsparcia osób starszych. Do ich zadań będzie należało informowanie bezpośrednio zainteresowanych o możliwych formach pomocy, jak również planowanie działań, by wzajemnie się uzupełniały.

Nabór dla gmin zostanie ogłoszony w tym miesiącu. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie www.rops.poznan.pl.

Takie kompleksowe wsparcie dla wielkopolskich seniorów nie byłoby możliwe bez dotacji UE w wysokości 35 mln zł, a całe przedsięwzięcie opiewa na kwotę 50 mln zł (w tym 10 mln zł z budżetu państwa).

MARK

Fundusze Europejskie na skróty

► **Łęka Opatowska:** zakończyła się modernizacja budynku komunalnego w Rąkowie oraz budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Opatowie. Obiekty poddano gruntownej termomodernizacji. Na oba zadania miejscowy samorząd pozyskał dotację z UE w wysokości prawie 420 tys. zł z WRPO 2014-2020.

► **Powiat gnieźnieński:** na terenie kompleksu edukacyjnego przy ul. Słowackiego w Gnieźnie oficjalnie otwarto Powiatowe Centrum Stacji Meteorologicznych i Wiedzy Przyrodniczej. Powstało ono w ramach realizacji przez miejscowy samorząd ekologicznego projektu „ŚWiAT” (Środowisko Wiedza i Alternatywne Technologie) w dziewięciu gminach powiatu gnieźnieńskiego. Dzięki dofinansowaniu z UE (ponad 1,3 mln zł z WRPO 2014-2020) powstały tam ogródki meteorologiczne, wyposażone w profesjonalny sprzęt do badania pogody, a także indywidualnie zaprojektowane i stymulujące zmysły interaktywne ścieżki edukacyjne, pozwalające dostrzec wyjątkowość zasobów lokalnego dziedzictwa przyrodniczego.

► **Rawicz:** zakończyły się remonty w miejscowym szpitalu. Poza pracami modernizacyjno-adaptacyjnymi pomieszczeń w ramach projektu zakupiono nową technologię do uruchomienia sterylizatorni, a także sprzęt oraz aparaturę medyczną do tworzonej przez szpital od podstaw pracowni endoskopowej. Wysokość wsparcia z Unii Europejskiej wyniosła ponad 2,2 mln zł.

► **Piła:** dobiega końca realizacja jednego z największych projektów unijnych w mieście. W jego ramach w Pile przebudowano około 4 km ulic, przybyło niemal 9 km ścieżek rowerowych, powstały nowe zatoki autobusowe, zainstalowano energooszczędne oświetlenie uliczne, a przy przystankach autobusowych pojawiły się elektroniczne tablice informujące o rzeczywistym czasie odjazdu autobusów. Powstało także nowe centrum przesiadkowe. Na potrzeby realizacji projektu miasto Piła otrzymało fundusze unijne z WRPO 2014-2020 w wysokości około 28 mln zł. MARK

INNA STRONA SAMORZĄDU

PODPATRZONE

FOT. 3X ARCHIWUM FB

Choć fotki z politykami z pierwszych stron gazet, które podchwytyują inne media, nie gwarantują wyborczego sukcesu, kandydaci z różnych opcji politycznych chętnie sięgają po tego rodzaju chwyt. Nam udało się wypatrzeć w mediach społecznościowych m.in. kandydujących w wyborach do parlamentu radnych województwa: Jarosława Maciejewskiego (startującego z koalicyjnej listy Trzeciej Drogi) z szefem PSL Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem, Agnieszką Grzechowiak (Nowa Lewica) z posłem Krzysztofem Śmiszkiem oraz Roberta Popkowskiego (ubiegającego się o mandat z listy PiS) z liderem Suwerennej Polski Zbigniewem Ziobrą.

WYŚLEDZONE

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Brukselskie przywitanie w hotelowej łazience...

Z tą „Brukselą” to rzeczywiście nigdy nic nie wiadomo... Niedawno uznała, że jesteście już na tyle starzy, by być mentorami dla młodych dziennikarzy z całej Europy, którzy zjechali do serca UE. Jak nas zapraszają, to jedziemy (zwłaszcza myśląc, że egzotycznie brzmiący mentoring to może coś fajnego

jest...)! Młodzi dziennikarze, jak to młodzi dziennikarze: mili, dobrze rokujący, (jeszcze) pełni entuzjazmu. Najbardziej zapamiętaliśmy jednak to, czym Bruksela przywitała nas w hotelowej łazience – dodajmy, że na niespełna tydzień przed naszymi wyborami parlamentarnymi!

PODSŁUCHANE

Czy radni znają się na sportach walki, np. karate, sumo lub aikido? Dyskutowano o tym podczas październikowych obrad sejmikowej Komisji Kultury Fizycznej i Turystyki.

– Krotoszyn jest jednym z najsilniejszych ośrodków sumo w Polsce. Miejscowy samorząd inwestuje tam w Europejskie Centrum Szkolenia Sumo i Japońskich Sportów Walki. Chodzi o stworzenie zadaszanej glinianej areny dohyo, z której skorzystają m.in. zawodnicy uprawiający sumo, judo, karate, aikido, kendo oraz jujitsu – opowiadał Tomasz Wiktor, dyrektor Departamentu Sportu i Turystyki UMWW, przekonując komisję do poparcia uchwały przekazującej z budżetu regionu 375 tys. zł na ten cel.

– To ja się piszę jako delegat samorządu wojewódz-

two, jak będą tam następne zawody albo inauguracja obiektu – skomentowała radna Tatiana Sokołowska.

– Ale to ze względu na wagę i posturę czy umiejętności? – dopytał błyskawicznie Marek Sowa.

– Umiejętności, rzecz jasna! Kiedyś na kanale sportowym oglądałam wszystkie walki sumo. Znam zasady tej rywalizacji, nazwiska sumitów i wiem też, dłaczego rzucają poduszki – wymieniała jednym tchem Tatiana Sokołowska.

– Według sędziego i działacza Dariusza Rozuma, sumo to najbardziej popularny sport w Polsce, bo przecież wszystkie dzieci na przerwach trochę się... popychają, a w tej rywalizacji chodzi właśnie o wypchnięcie przeciwnika poza pole walki – podsumował Tomasz Wiktor.

ODKURZONE

„Inna strona samorządu” zagościła na naszych łamach ponad 15 lat temu i od tego czasu niezmiennie cieszy się uznaniem czytelników. Postanowiliśmy odkurzyć stare roczniki i przypomnieć, co przykuwało – czytelników i naszą – uwagę przez minione półtorej dekady.

OTRZYMANE

XII 2015

Niektórzy z czytelników zauważyli, że 10 listopada przypada wspomnienie świętego Monitora. Co prawda ten średniowieczny biskup żył we francuskim Orleanie, zatem można tu mówić bardziej o Monitorze Orleańskim niż Wielkopolskim, ale zawsze to miło mieć tak wysoko postawionego patrona, więc się chętnie podpinamy... Dziękujemy za nadesłane z tej okazji życzenia, nawet te SMS-owe, które skradły nam najcenniejsze poranne chwile snu!

USŁYSZANE

XII 2015

FOT. 2X ARTUR BOIŃSKI

Bartłomiej Wróblewski

Na listopadowej sesji sejmiku było podniosłej niż zazwyczaj, bo „regionalny parlament” wybierał sobie nowego szefa (który zresztą okazał się szefową), bo ślubowanie składali obejmujący mandaty świeży radni, bo żegnali się z kolegami składający te mandaty do niedawna wojewódzcy rajcy, a dziś już pełną gębą posłowie.

Ci ostatni kolejno w płomiennych słowach dziękowali za wspólnie spędzone chwile i na wyścigi przekonywali jak to miło im w sejmiku było.

Gdy przyszła kolej na Bartłomieja Wróblewskiego, wypluli z mównicy: – Czas w sejmiku był szczególny, tym bardziej, że to był pierwszy w życiu mandat, jaki uzyskałem.

Zbigniew Ajchler

– A za złe parkowanie nigdy nie było? – nie wytrzymał w pierwszym rzędzie członek zarządu województwa Leszek Wojtasiak.

– No tak, to prawda... I to niejednokrotnie – przyznał, nieco zbity z tropu, doktor prawa Wróblewski.

O tym, ile na jego odejściu straci sejmikowa społeczność, przypomniał też Zbigniew Ajchler. W długim i, jak to u niego, nieco zawiłym wystąpieniu dziękował kolejnym osobom. Gdy doszedł do skarbnik województwa Elżbiety Kuzdro-Lubińskiej, oznajmił: – Bo pani skarbnik tak dobrze planuje. Tak umie przewidzieć przyszłość... No, jak, jak... Nostradamus!

NAUCZONE

VI 2016

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Jeden z „Wojtków” widziany z siedziby samorządu województwa.

Podróże kształcą. Okazuje się, że ta stara prawda dotyczy nawet bardzo krótkich podróży – choćby przejścia korytarzem. Przemierzając niedawno rzeczony ciąg komunikacyjny, szliśmy w dość głębokim nad czymś zamyśleniu. Z niego wyrwał nas podniecony głos przechodzącego obok mężczyzny: – O, Wojtek jedzie!

Widząc naszą, wyrażającą wtedy zapewne ciężki i mozolny proces myślowy, minę, przechodzień pospieszył z wyjaśnieniami: – No nie wie pan redaktor, że na nie „Wojtki” wołają?

Dopiero rzut oka na przejeżdżający za oknem szynobus w barwach Kolei Wielkopolskich pozwolił nam domknąć tę układankę: samorządowy pociąg – imię nadzorującego transport wicemarszałka Jankowiaka...

ZARÓŻOWIONE

FOT. ARCHIWUM UMWW

20 października zaróżowiło się w UMWW. Postronnym obserwatorom mogło skojarzyć się ze słynną lalką, jednak to nie nowa „Barbie” była powodem tych przebieranek... Z inspiracji Pauliny Stochniałek z zarządu województwa spore grono urzędniczek i urzędników przyodziło coś różowego, by w ten sposób symbolicznie wyrazić solidarność z chorymi na raka piersi i promować badania profilaktyczne w tym zakresie.

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Adam Cukier, Zbigniew Czerwiński (sekretarz), Marek Gola, Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Zofia Itman, Tatiana Sokołowska (przewodnicząca)

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036, fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otocky